

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2023

Adéla Švorcová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

Rozvodovost z perspektivy mladých lidí

Bakalářská práce

Autor:	Adéla Švorcová
Studijní program:	B6703 – Sociologie
Studijní obor:	Sociologie obecná a empirická
Forma studia:	Prezenční
Vedoucí práce:	RNDr. Mgr. Lucie Vítková, Ph.D.

Solnice, 2023

Zadání bakalářské práce

Autor: Adéla Švorcová

Studium: F20BP0111

Studijní program: B0314A250008 Sociologie

Studijní obor:

Název bakalářské práce: **Rozvodovost z perspektivy mladých lidí**

Název bakalářské práce AJ: Divorce rate from the perspective of young people

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zaměřuje na rozvodovost pohledem mladých lidí.

Cílem práce je zjistit, jak mladí svobodní lidé vnímají rozvody a nakolik je jejich pohled ovlivněn jejich zkušenostmi z rodiny či jinými faktory. Práce bude založena na kvantitativní metodologii.

DUDOVÁ, R., HASTRMANOVÁ, Š., 2007. *Otcové, matky a porozvodová péče o děti*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.

FUČÍK, P., 2013. *Rozvod a změny reprodukčních strategií*. Brno: Masarykova univerzita.

HASMANOVÁ MARHÁNKOVÁ, J., 2012. *Proměny partnerství: životní dráhy a partnerství v české společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

MATOUŠEK, O., 2015. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál.

MOŽNÝ, I., 2008. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Zadávací pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: RNDr. Mgr. Lucie Vítková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 4.10.2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Rozvodovost z perspektivy mladých lidí“ vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Solnici dne 21.04.2023

Podpis:

Anotace:

ŠVORCOVÁ, Adéla. *Rozvodovost z perspektivy mladých lidí*. Hradec Králové: Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2023, 101 s. Bakalářská práce

Bakalářská práce se zaměřuje na rozvodovost pohledem mladých lidí. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou rozebrány 3 hlavní jevy, které se úzce pojí s daným tématem. Jedním z nich je rodina, která bývala původně zakládána až po vstupu páru do manželství. Ovšem s postupem doby a proměnou trendů již není v dnešní době uzavření sňatku podmínkou pro založení rodiny. Druhým z nich je zmíněné manželství, jenž je důležité pro zde rozebíraný třetí jev, kterým je rozvod. Manželství je pro něj stěžejní z toho důvodu, že bez jeho vzniku nemůže k samotnému rozvodu ani dojít. Praktická část se pak věnuje rozboru dotazníkového šetření a interpretaci jeho výsledků. Tato část také obsahuje odpovědi na výzkumné otázky a výsledky tříděné podle nezávisle proměnných. Rovněž v této části práce porovná vlastní výsledky s již realizovaným výzkumem s názvem Rodina 2001 provedeným Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí.

Cílem práce je zjistit, jak mladí lidé vnímají rozvody a nakolik je jejich pohled ovlivněn jejich zkušenostmi z rodiny či jinými faktory. Práce je založena na kvantitativní metodologii.

Klíčová slova: rozvod, manželství, rodina, postoje mladých jedinců

Annotation:

ŠVORCOVÁ, Adéla. *Divorce rate from the perspective of young people*. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2023. 101 pp. Bachelor Degree Thesis

The bachelor thesis focuses on divorce rates through the eyes of young people. The thesis is divided into theoretical and practical parts. In the theoretical part, 3 main phenomena closely related to the topic are discussed. One of them is the family, which used to be initially established after the couple entered into marriage. However, with the passage of time and changing trends, marriage is no longer a prerequisite for starting a family nowadays. The second is the aforementioned marriage, which is important for the third phenomenon discussed here, which is divorce. Marriage is central to it for the reason that without its formation, divorce itself cannot even happen. The practical part is then focused on the analysis of the questionnaire survey and the interpretation of its results. This section also includes the answers to the research questions and the results sorted by the independent variables. Also, in this part of the thesis I compare my results with the already conducted research called Family 2001 by the Research Institute of Labour and Social Affairs.

The aim of this thesis is to find out how young people perceive divorce and to what extent their view is influenced by their family experience or other factors. The work is based on a quantitative methodology.

Keywords: divorce, marriage, family, views of young people

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí této bakalářské práce RNDr. Mgr. Lucii Vítkové, Ph.D. za její cenné rady, čas a vedení při psaní této práce. Také bych chtěla vyjádřit svůj vděk rodině, která mě v psaní práce po celou dobu podporovala. Rovněž bych chtěla poděkovat i mé sestře za cenné připomínky. V poslední řadě děkuji všem respondentům, kteří se ochotně zapojili do mého výzkumného šetření.

Obsah

Úvod	9
2 Teoretická část.....	11
2.1 Manželství.....	11
2.1.1 Postoj mladých lidí k manželství	13
2.2 Rodina.....	13
2.2.1 Typy rodiny	15
2.2.1.1 Úplná rodina	15
2.2.1.2 Neúplná rodina	16
2.2.1.3 Rekonstruovaná rodina	17
2.2.3 Funkce rodiny.....	18
2.2.4 Změna v naplňování funkcí rodiny po rozvodu	19
2.2.5 Krize rodiny.....	20
2.2.5.1 Změna v přístupu k manželství a rodičovství	21
2.3 Rozvod.....	23
2.3.1 Počátky rozvodů.....	24
2.3.2 Mezigenerační přenos rozvodu	25
2.3.3 Rozvodovost v České republice	27
2.3.4 Nesezdaná soužití	28
2.3.5 Postoje mladých lidí k rozvodům	30
3 Empirická část.....	31
3.1 Představení výzkumu	31
3.2 Výzkumné otázky a hypotézy	31
3.3 Cílová skupina šetření.....	32
3.4 Metodologie výzkumného šetření.....	33
3.5 Konstrukce dotazníku	34
4 Výsledky výzkumného šetření	35
4.1 Výsledky tříděné podle nezávisle proměnných	48
4.2 Porovnání vlastních výsledků s výzkumem VUPSV – Rodina 2001	64
5 Závěr.....	69
6 Seznam zdrojů.....	72
7 Seznam tabulek a grafů	76
8 Seznam příloh.....	79

Úvod

V posledních letech se rozvodovost ve společnosti vyskytuje poměrně hojně. Osobně si myslím, že každý jedinec se s tímto jevem během svého života setká, a to ať už přímo, nepřímo či z doslechu. V sociologii je rozvod „... *chápán jako právní zrušení manželství během života obou partnerů, jemuž předchází jeho reálný rozpad.*“ [Vodáková 2017] V sociologii mají partnerské vztahy svůj specifický význam, neboť jejich dosavadní zkoumání nám ukázalo spoustu konceptů a sociologických teorií, jejichž jádrem jsou zmíněné vztahy, které tvoří naše každodenní životy a jsou všem dobře známy. [Fučík 2013: 7]

Ráda bych zde objasnila výběr tohoto tématu. Proč zrovna téma rozvodu, a ještě zaměřené z pohledu mladých lidí? Přiznám se, že sama jsem mnohdy přemýšlela nad tím, proč se lidé dle mého subjektivního úsudku, tak často rozvádějí, co je k tomu vede a jaké to musí mít dopady na každého jednotlivce, který si tímto procesem musí projít. Toto téma mě nejspíše zajímá proto, neboť pocházím z ukázkové úplné rodiny a spousta mých blízkých přátel také. Proto považuji tento jev za nestandardní. Skutečnost, že mám od malička úplnou rodinu mi pomůže na toto téma nahlížet nestranně a mohu tak při psaní této práce zaujmout neutrální postoj.

V rámci této práce bych ráda zjistila, zda mají mladí lidé na daný jev podobný názor nebo se kompletně liší. Předpokládám, že zásadní roli v odpovědích respondentů v dotazníku bude hrát to, z jaké rodiny daný jedinec pochází či jaký měli vzájemný vztah jeho rodiče. Domnívám se, že i věk respondentů bude mít nepatrný vliv na jejich odpovědi, neboť čím mladší jedinec je, tím bývá tolerantnější a otevřenější k různým tématům a jevům.

V teoretické části je rozebráno téma manželství a rodiny, postoje mladých jedinců k manželství a změny v přístupu k manželství a rodině. Téma rodiny je pak rozebráno obecněji, jsou zde zařazeny její typy či funkce a jejich proměna způsobená rozvodem. V poslední řadě je v souvislosti s rodinou zmíněna teorie o její krizi, kterou může podle některých autorů procházet. Následuje přesun k samotnému fenoménu rozvodu, kde jsou zmíněny úplné počátky rozvodů zaměřené na oblast České republiky. Dále je zde zmínka o tématu mezigeneračního přenosu rozvodů. Též je zde uvedena situace rozvodovosti

v České republice a pouze okrajově tematika nesezdaných soužití. Na závěr poslední teoretické kapitoly jsou uvedeny postoje mladých lidí k rozvodům.

Empirická část je rozdělena do pěti kapitol. V úvodní kapitole je představen vlastní výzkum. Následující kapitola prezentuje výzkumné otázky společně s hypotézami. V rámci třetí kapitoly je popsána cílová skupina tohoto šetření. Další kapitola se věnuje metodologii výzkumného šetření, které je provedeno kvantitativně pomocí dotazníků. Na závěr je popsána konstrukce dotazníku. Výsledkům výzkumného šetření je věnována jedna samostatná kapitola, kde jsou uvedeny, okomentovány a porovnány získané výsledky s již provedeným výzkumem. Celé šetření i s výsledky a dílčí práce je shrnuta do závěru. V závěru práce je přiložen seznam písemných a elektronických zdrojů společně se seznamem příloh, kde je vložen dotazník, grafy a tabulky.

2 Teoretická část

V teoretické části práce je nejdříve představeno manželství. Dále postoje mladých lidí k manželství. Od manželství je plynulý přesun k tématu rodiny ze sociologického pohledu. Jsou zde zmíněny její typy a funkce i s jejich změnou po rozvodu. V neposlední řadě je stručně přiblíženo téma krize rodiny a proměna jedinců v přístupu k manželství a rodičovství. Dále je zde rozebráno téma rozvodu včetně jeho počátků na našem území společně s dřívější i aktuální rozvodovostí. Také je zde zmínka o mezigeneračním přenosu rozvodů a o rostoucím trendu nesezdaných soužití. Teoretickou část zakončuje téma postojů mladých lidí k rozvodům.

2.1 Manželství

Objasnění termínu manželství je pro práci poměrně stěžejním, jelikož bez uzavření manželského svazku nemůže dojít ani k samotnému rozvodu. Pojem manželství je ve Velkém sociologickém slovníku od Petruska a kol. definován následovně: „*obvykle spol. uznáný, legalizovaný sexuální vztah mezi dvěma nebo více partnery opačného pohlaví, o kterém se předpokládá, že se dříve či později stane základem rodiny.*“ [Petrusek a kol. 1996: 590] Manželství se od počátků uzavíralo za účelem vzniku rodiny a mělo by být doprovázeno láskou. V současnosti tomu tak nemusí úplně být, neboť rodina nyní může vzniknout i bez manželského svazku. V dnešní době bývají rodičovské povinnosti vykonávány i partnery v nesezdaných soužitích. Dnes se tato forma rodiny vyskytuje mnohem častěji, než tomu bylo několik desítek let zpět. Pro některé jedince může manželství působit příliš zavazujícím dojmem. Například vidina soudního ukončení vztahu nemusí působit příliš přesvědčivě. I přes tato negativa je manželství považováno za nejideálnější formu společného soužití. [Petrusek a kol. 1996: 590-591]

K legalizaci manželství dochází většinou sňatkem, jež může být v mnoha případech doprovázen různými rituály či zvyky napomáhající stmelovat kolektiv jedinců, díky společnému sdílení pocitů. Dokonce již námluvy, zasnoubení či samotnou svatbu lze považovat za určitou formu rituálu. Za jeden z nejstarších symbolů spojených se sňatkem držící se své oblíbenosti dodnes je považován snubní prsten. Manželství je dodnes velmi úzce spojováno s rodičovstvím, protože velká část jedinců vstupujících do manželství, má do pár let od sňatku potomky. [Petrusek a kol. 1996, Fialová 2010]

Od roku 2012 upravuje manželství Občanský zákoník, č. 89/2012 Sb. v § 655 jej

definuje jako "trvalý... „*trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.*“ [Zákon č. 89/2012 Sb.] Ze zákoníku vyplývá, že manželský svazek mohou uzavřít jedinci opačného pohlaví za účelem založení rodiny, jenž sebou nese i výchovu potomků. Zároveň by si měli manželé v rámci celého vztahu být vzájemnou podporou a navzájem si pomoci. Též existují manželská práva a povinnosti například: společný sexuální život, legalita otcovství a mateřství. „*Tradičně získává manžel právo na domácí služby manželky, ona naopak na manželovy ekon. služby, příp. na zajištění vlastní obživy. Většinou získávají společné právo disponovat narůstajícím majetkem, jsou povinni nést společně následky event. majetkových ztrát, vytvořit majetkovou základnu pro své děti.*“ [Petrušek a kol. 1996: 591]

Manželství bývá ve většině zemí světa stále bráno jako uzavřený svazek mezi mužem a ženou, tak je manželství definováno i v Občanském zákoníku. Ovšem toto tvrzení bylo vyvráceno prvním legalizovaným manželstvím osob stejného pohlaví ve státě Massachusetts, které se uskutečnilo roku 2004. Lze výše zmíněné považovat za moderní podobu manželství? Ačkoliv je dnes doba otevřena spoustě nových témat; manželství stejnopohlavních párů je stále poměrně obcházeným, rozporuplným a citlivým tématem. Účastníci debaty na toto téma uvedli, že „*považují homosexuální manželství za čerstvý jev s poměrně mělkými historickými kořeny*“. [Marcus 2009: 672] Odpůrci dokonce v krajních případech tvrdí, že by mohlo způsobit dokonce zánik nejzákladnějších institucí civilizace. Obávají se o to, aby s jejich svazky nezanikla rodina a tím i reprodukce dalších generací. Ale v dnešní době má sňatek stejnopohlavních párů i spoustu svých přívrženců. [Marcus 2009: 671-672]

Ačkoliv to zatím podle výše zmíněného vypadá, že manželství je striktně definováno a bráno pouze jako specifický intimní vztah mezi jedním mužem a jednou ženou, existují však tři různé formy tohoto spojení. V podstatě se jedná o tři základní kulturní vzory manželství, které jsou úzce spojeny určitými uspořádáními společenských i rodinných vztahů. Míněnými variantními formami jsou monogamie a polygamie, kterou lze ještě dále rozlišovat na polygynii a polyandrii. V rámci monogamie spolu žijí jeden muž a jedna žena. Naopak v polygamii spolu žije a uzavře sňatek vícero partnerů. Co se týče polygynie tak v té se jedná o soužití jednoho muže a dvou či více žen. Naopak v polyandrii spolu žijí jedna žena a dva či více mužů. [Petrušek a kol. 1996: 590]

2.1.1 Postoj mladých lidí k manželství

Z různých dostupných dat a úvah se zdá, že význam manželství zejména mezi mladými jedinci upadá. Toto tvrzení lze podložit celkovým poklesem sňatečnosti a pozdějším vstupem do manželství ve vyšším věku či preference jiných forem partnerského soužití. „*Podobné názory zastává i řada sociologů: podle některých z nich je změna vztahu k manželství projevem návratu k evropským vzorcům reprodukčního a rodinného chování, ...*“ [Hamplová 2000: 67] Mladí Češi a Češky se začali chovat obdobně jako mladé západoevropské obyvatelstvo, což zahrnovalo okopírování životního stylu včetně trendů, které měly vliv na již zmíněný úbytek sňatečnosti a vyšší věk při vstupu do prvního manželství. Zalíbil se jim pocit svobody a raději cestovali, vzdělávali se apod., než aby uzavírali manželství či zakládali rodinu. To na ně totiž působilo příliš zavazujícím dojmem. [Trávníčková, Kreidl 2023: 8-9]

Z empirických dat sesbíraných Hamplovou v roce 2000 týkajících se postojů mladých lidí k manželství a popularity netradičních forem soužití. Hamplová se snažila zjistit, jak silnou konkurencí jsou mezi mladými jedinci netradiční formy soužití vůči manželství. V rámci šetření dospěla ke zjištění, že téměř 90 % dotazovaných, jimiž byli mladí, svobodní lidé, plánují se svým partnerem či partnerkou uzavřít sňatek. Z těchto dat jasně vyplývá, že u mladých jedinců nesezdané partnerství zatím nekonkuruje manželství tak významně, jak by se mohlo očekávat. Ještě před samotným uzavřením sňatku si mladí jedinci nesezdané soužití vykládají spíše jako "chození". Pro většinu z nich bývá impulsem k uzavření sňatku a vstupu do manželství těhotenství partnerky a potomek. [Hamplová 2000: 67-69]

Ve výsledku se ukázalo, že značný vliv na rozhodnutí jedince o vstupu do manželství má i příklad jeho rodičů. Člověk, který vyrůstal v rodině, kde měli jeho rodiče bezproblémový vztah a potažmo i manželství, je schůdnější k uzavření sňatku i bez předchozí zkoušky soužití, neboť manželství jeho rodičů mu tuto záležitost vykreslilo jako pozitivní zkušenost, kterou je hodno následovat. [Hamplová 2000: 69]

2.2 Rodina

Rodina je považována za nejstarší lidskou společenskou instituci a je dost možné, že je stará jako lidstvo samo, neboť tato instituce vznikla již v dávných dobách. Předpokládá se, že za jejím vznikem stojí pohlavní pud, jenž vede jedince k plození a

rozmnožování a následná potřeba ochraňovat, učit a chystat potomky do života. [Havlík, Kořa 2002: 67] Rodina má pro každého jedince jiný význam, jelikož záleží na jeho osobních zkušenostech, které ovlivnily jeho vlastní názor. Pro někoho rodinu představuje jeden rodič, pro jiného dva rodiče, pro dalšího znamená rodina i široké příbuzenstvo. Zkrátka je to poměrně subjektivní, a proto je vhodné v úvodu této kapitoly definovat termín rodina. Existuje spousta různých vymezení tohoto pojmu, nejpříznačněji se pro tuto práci jeví definice v Sociologickém slovníku od Jandourka, kde vnímá rodinu jako „... *formu dlouhodobého solidárního soužití osob spojených příbuzenstvím a zahrnující přinejmenším rodiče a děti.*“ [Jandourek 2001: 206]

Na rodinu se může mj. pohlížet z různých přístupů, pokud nás například zajímá rodina z hlediska reprodukce a rodinného cyklu, tedy od narození jedince až po smrt – zde je vhodné zvolit demografický přístup. Naopak pokud chceme na rodinu nahlížet jako na společenskou skupinu včetně např. rodinných rolí, užších vztahů apod., pak je vhodné zvolit sociologický přístup. Ovšem i v rámci sociologie je v závislosti na volbě hlediska možné na rodinu nahlížet z různých perspektiv. V rámci sociologie na rodinu nemusíme nahlížet pouze jako na společenskou skupinu, kde je většinou označována za malé, neformální, primární uskupení, ale můžeme ji zkoumat i z hlediska sociální struktury každé společnosti. Nebo se lze zaměřit na sociální prostředí rodiny a tím sledovat souvislosti a vliv na vývoj jedince. Rodinu je také možno považovat za základní společenskou instituci, jenž tvoří nějaké vzorce chování. Na rodinu lze také nahlížet z ekonomického hlediska, ovšem zde bývá častěji užíván pojem domácnost než rodina. Tato práce se vydává směrem, jenž se zaměřuje na sociální prostředí rodiny a zejména o jeho vliv na jedince. [Fišerová 2018].

Rovněž nelze opomenout sociologický pohled na rodinu z knihy *Děti a mládež v obtížných životních situacích* od Jedličky, kde je vnímána jako výchovné prostředí, pomocí kterého dochází ke střetávání dětí a dospělých nejen při různých společenských činnostech. Zároveň toto společenství doprovází skryté obavy, starosti či povinnosti. „*Tato skutečnost je dána tím, že zájem o rodinu je principiálně formován starostmi o příští generaci.*“ [Jedlička 2004: 41]

Na závěr této kapitoly je příhodné zmínit jakýsi trend rodiny v rámci nynější společnosti, kterým se zabývají primárně Matoušek a Možný a je zvláště prosazovaný zejména mezi populacemi v rozvinutých zemích. Za možné trendy v rámci rodinného

zázemi dnes zmiňují narůstající počet neúplných či rekonstruovaných rodin, snižující se počet potomků v rodinách a s tím i úzce související nízkou porodnost. Mezi tyto trendy zařazují i odklad narození dítěte do pozdějšího věku ženy, s čím se souběžně zvyšuje i riziko samotného početí potomka. Zvyšuje se i počet dětí, které se narodí partnerům bez uzavřeného manželského svazku. V této souvislosti zároveň zmiňují i trend poměrně vysoké rozvodovosti. [Matoušek 2003: 31] [Možný 2004]

2.2.1 Typy rodiny

Ihned v úvodu této kapitoly je třeba zmínit, že je jistě možné najít vícero různých dělení typů rodin. Pro tuto práci však bylo zvoleno takové dělení, které je nejvhodnější v návaznosti na její tematiku. Za nejzákladnější dělení rodiny se považuje rozlišení dle velikosti: nukleární a rozšířená rodina. Termín nukleární rodina označuje takové rodinné uspořádání, ve němž se vyskytuje otec i matka společně s jejich potomkem či vícero dětmi. Toto uspořádání lze označit za základní jednotku dalším mnohdy i komplikovanějším podobám rodiny. Naproti tomu stojí pojem rozšířená rodina zahrnující vyjma nukleární rodiny i širší pokrevní příbuzenstvo. [Reichel 2004: 189]

Dále je k základnímu rozlišení rodiny možné přiřadit dělení podle původu na orientační a reprodukční (prokreační) rodinu. Do orientační rodiny se člověk narodí a získává v ní základní sociální zkušenosti. Kdežto termín reprodukční či prokreační rodina označuje rodinu, kterou si jedinec založí sám. Do takové rodiny si jedinci přenášejí určité vzorce chování a zkušenosti z jejich původní, tedy orientační rodiny. Další z možných způsobů dělení rodiny je na základě její úplnosti: úplná a neúplnou rodinu. [Reichel 2004: 190]

2.2.1.1 Úplná rodina

Pojem úplná rodina označuje rodinné uspořádání zahrnující přítomnost manželského páru-a současně i přítomnost obou rodičů. Úplná rodina může označovat i takové rodinné uspořádání, ve kterém spolu rodiče neuzavřeli sňatek, ale i tak spolu s dětmi žijí jako rodina. Jedním z posledních typů této rodiny může být dle Kopecké i formálně úplná rodina, jenž se skládá sice z obou rodičů, ovšem jeden z nich je vůči dítěti nevlastní. [Kopecká 2015: 46] Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) došel k zjištění, že na území České republiky se v roce 2021 vyskytovalo zhruba 2 265 000 domácností s úplnou rodinou. Podle ČSÚ je úplná rodina definována jako domácnost, v níž žije

manželský pár, který může žít i se svými potomky nebo může být bezdětný. [ČSÚ 2021, SLDB 2021]

Přítomnost obou rodičů v rodině dítěti dává do života příklad určitého vzoru vzájemného chování. Dokud je dítě malé, bere si ze svých rodičů příklad a jakýsi vzor chování např. vyprávění rodičů o práci a konfliktech či vztahových věcech s kolegy. Zejména své rodiče pozoruje a vnímá, jak se k sobě chovají a vzájemně jednají. To se pak stává vzorem pro jeho fungování a chování v životě. Dítě zahrnují láskou a poskytují mu respekt, jenž představuje u rodičů vzájemnou úctu. Tyto projevy nemusí být vždy vyjádřeny pouze slovně, i přes to je dítě vnímá. Láskou je zde spíše než zamilovanost, míněna vzájemná pomoc, radost či zastoupení jednoho, když už druhý nemůže a další. Této lásce se musí vzájemně oba rodiče učit. [Špaňhelová 2011: 22-24]

2.2.1.2 Neúplná rodina

Již samotný pojem neúplná rodina naznačuje, že je v rámci rodiny něco postrádáno. Takovou rodinu je možné označit za malou skupinu složenou jedním z rodičů a alespoň jedním či vícero potomků. Tento typ rodiny potomkům bohužel znemožňuje utváření odpovídajících vztahů k oběma rodičům. Neúplné rodiny nejčastěji vznikají rozchodem, rozvodem rodičů či úmrtím jednoho z rodičů. Dle Chaloupkové a Soukupové existuje další forma rodičovství, kdy se dítě narodí neprovdané, svobodné ženě, která se o něj následně stará bez partnera. Podle Kopecké sem lze zařadit i typ neformálně neúplné rodiny v rámci, ve které rodiče potomka nežijí společně a nevychovávají ho, ale zároveň jsou stále manželi, protože si nezažádali o rozvod. [Hamplová a kol. 2007: 29–30] [Satirová 1994: 146-148] [Kopecká 2015: 46]

Z dat ČSÚ vyplývá, že se v roce 2021 na našem území nacházelo zhruba 508 000 domácností s neúplnými rodinami. Podle těchto dat lze předpokládat, že každou přibližně pátou rodinu tvoří ta neúplná, což predikuje její poměrně hojný výskyt. Nejvíce početnou skupinou v rámci neúplných rodin jsou podle dat ČSÚ z roku 2019 rodiny vzniklé rozchodem či rozvodem rodičů. Procentuální zastoupení neúplných rodin vzniklých rozvodem činilo v roce 2019 podle ČSÚ zhruba 52 %.

Mezi nejčastější typy těchto neúplných rodin vzniklých rozvodem manželství či rozpadem rodiny patří buď soužití pouze matky s jejím potomkem (potomky), nebo soužití pouze otce s jeho dítětem či dětmi. Častěji se však vyskytuje model soužití matky s jejím dítětem (dětmi). Bylo to potvrzené daty získanými ze sčítání lidu 2021

interpretovaných prostřednictvím ČSÚ. Ukázalo se, že přibližně 85.% těchto rodin tvoří již zmiňovaný model soužití osamělé matky s dětmi. Závěrem lze konstatovat, že u neúplných rodin není pravidlem negativní vliv na vývoj dítěte, mnohdy i z neúplných rodin vyrostou odpovědí dospělí jedinci. Stejně jako úplná rodina nemusí ve všech případech dítěti zajistit optimální podmínky pro jeho fyzický i duševní vývoj. [ČSÚ, 2021] [Satirová 1994: 146-148]

2.2.1.3 Rekonstruovaná rodina

Za další možnou alternativní formu partnerského a zároveň rodinného života je možné považovat rekonstruovanou rodinu. Na tento typ rodiny je možné opět nahlížet z různých pohledů a chápat v rozličných kontextech. Podle Matouška rekonstruovaná rodina vzniká tak, že muž či žena vstoupí do dalšího jiného manželství, čímž se následně jejich rodina rekonstruuje. Dochází k tomu, že partneři si s sebou mohou přivést i děti z předchozího manželství. Ovšem rekonstruovaná rodina může vzniknout i bez nutnosti uzavření sňatku. Záleží na autorovi, jeho pohledu a definici na daný jev. Na území České republiky není nijak neobvyklým jevem vstup do opakovaného manželství po rozvodu. Podle ČSÚ vstoupilo do opakovaného sňatku po rozvodu v roce 2019 zhruba 23 % žen i mužů. Obě pohlaví byla, co se týče četnosti, zastoupena téměř totožně. [ČSÚ, 2020] [Matoušek 2003: 71]

Možný ve spojitosti s rekonstruovanou rodinou a spíše konkrétněji s opakovanými manželstvími hovoří o tom, že tento pojem je velmi široký a lze jej různě definovat podle předchozích souvislostí či kontextů. V rámci opakovaného manželství se může jednat o opakovaný sňatek pro oba manžele či pouze pro jednoho z partnerů. Zároveň je možné, že opakovaný svazek může být pro jednoho konkrétního jedince již několikátým v řadě. Je důležité poukázat na to, že takto nově vzniklý manželský pár může chtít vytvořit bezdětnou domácnost nebo v ní naopak mohou být přítomni potomci z předešlých manželství. Zároveň v tomto dalším manželství mohou chtít partneři počít vlastní potomky. Z těchto důvodů vyplývá, že děti mohou mít dva biologické rodiče, zároveň nevlastní rodiče a současně vlastní i nevlastní sourozence; případně mohou mít i vícero prarodičů. [Možný 2006: 224-225]

Rekonstruovaná rodina se nejen díky předchozím zkušenostem a minulostí v jiných manželstvích potýká s různými překážkami. Takováto rodina mívá daleko více problémů než prvně vzniklá úplná rodina. Manželé Visherovi, jež se věnují terapiím

rekonstruovaných rodin uvedli nejčastější potíže, se kterými dané typy rodin zápolí. Jedním z těchto problémů mohou být tendence partnerů rodiny a vztahy mezi manžely i dětmi srovnávat a mít stejná očekávání. Rovněž partneři očekávají, že vztah jejich nového partnera a potomka bude srovnatelný se vztahem jeho biologického rodiče. Rodiče z těchto rodin očekávají, že při jejich vzniku dojde co nejrychleji k přizpůsobení se nevlastního rodiče s dítětem. A nejlépe, tyto osoby si mezi sebou pohotově vytvoří citové pouto a kladné vztahy. Poslední z nejčastěji zmiňovaných potíží, se kterými se musí vypořádávat zejména matky, je představa o tom, že nevlastní matky se chovají nevhodně k dětem partnera. Už v pohádkách jsou mnohdy vykreslovány jako tzv. zlé macechy.

[Visher 1979: 10-13]

2.2.3 Funkce rodiny

Rodina jako instituce má mimo jiné důležité různě se s dobou proměňující funkce. Některé funkce již zcela neplní a některé naopak plní pouze částečně. Není to způsobeno tím, že by je rodina nechtěla plnit, ale spíše dochází k zastoupení těchto funkcí jinými institucemi. Jak samotná definice funkcí, tak i zařazení funkcí se různí v závislosti na autorovi, proto se mezi nimi nachází drobné odlišnosti.

Rodinné funkce se dají dělit na primární a sekundární. Primární funkce jsou v rámci této kapitoly rozebrány jednotlivě a podrobněji. Každá rodina musí tyto funkce plnit a jsou zároveň nezbytné pro správné fungování rodiny (biologicko-reprodukční, ekonomicko-zabezpečovací, emocionální a socializačně výchovná funkce). Oproti tomu sekundární funkce mohou být označené za doplňkové a nejsou tak nutností pro správné fungování rodiny. Je na každé rodině, zdali se rozhodne některé z nich plnit či nikoliv. K těmto funkcím lze například zařadit odpočinkovou, zájmovou či rekreační funkci a další.

[Skálová 2015]

Podle Jedličky je možné za základní funkci rodiny považovat vliv na vývoj jedince, a to od jeho narození. Členové rodiny mezi sebou tvoří citová pouta ovlivňující jedincův duševní život, a to mnohdy i trvale. Jedinec si díky těmto zmíněným vlivům „... *sebou do života odnáší základní pojetí citů a modely chování jako své vlastní dispozice či sklony.*“ [Jedlička 2004: 38]

Jedná se zde o obecné shrnutí, z toho důvodu jsou níže jednotlivé funkce rozebrány samostatně. Jak je zmíněno na začátku této podkapitoly, lze najít různé funkce v závislosti

na autorovi. Pro účely této bakalářské práce bylo primárně čerpáno z knihy *Dítě a rozvod rodičů* od Špaňhelové. Ta se na výčtu zajišťování primárních funkcí rodiny shoduje s výše zmíněnou Skálovou. Biologicko-reprodukční funkce označuje schopnost rodičů plodit děti, a tím zároveň zajišťuje reprodukci společnosti. Další funkcí rodiny je ekonomicko-zabezpečovací, která má zaručit ekonomické zabezpečení pro děti s ohledem na možnosti rodiny. Nemělo by však docházet k tomu, aby tato funkce nahrazovala či zastiňovala funkci emocionální. Emocionální funkce je velmi důležitá pro správný vývoj dítěte. V rámci této funkce by měla rodina „*emočně zabezpečovat dítě, sdílet s ním pocity, pomáhat mu je vyjadřovat, dávat je najevo a mluvit o nich i ze strany rodičovské*“. [Špaňhelová 2011: 12] Měla by danému jedinci vyjadřovat lásku celým srdcem, zároveň mít však nastavené hranice měnící se dle přibývajícího věku dítěte. Poslední zmíněnou funkcí je socializačně výchovná obsahující poměrně širokou škálu funkcí. Na popisu této konkrétní funkce se Špaňhelová shoduje s Jedličkou. Při uspokojení biologických potřeb dochází u dítěte ke zrání a růstu. Zároveň jej rodina připravuje na přijímání určitých vzorů a zvyků. „*Z tohoto základu se rozvíjí vědomě řízená výchova – utváření návyků, sebekontrola, učení, přijetí disciplinovaných forem jednání, očekávání odměn či trestů apod.*“ [Jedlička 2004: 38]

2.2.4 Změna v naplňování funkcí rodiny po rozvodu

Za rozvod je možné označit krizi partnerského vztahu, jejíž vyústění se dotýká všech členů rodiny, a to včetně dětí. V mnoha případech dochází u dětí ke ztrátě pouta s rodičem či oběma rodiči najednou. Po celou dobu, než se tato situace v rodině vyřeší, jsou vystaveni napjaté atmosféře. Kromě emocionálního prožívání rozvod s sebou nese i změnu rodinné struktury, což se úzce pojí s výraznými změnami. „*Jednak odchod partnera znamená významná časová omezení pro pečující rodiče, neboť ten je obvykle nucen aktivizovat záložní ekonomické zdroje (vedlejší úvazek) a vykonávat také část neplacených prací v domácnosti, které měl na starosti partner.*“ [Fučík 2013: 110-111] Což pro rodiče znamená, že má ještě méně času, který by mohl věnovat svému dítěti. Zároveň může u potomků docházet ke střídání prostředí, ve kterém bydlí, pokud každý z rodičů bydlí jinde a děti je navštěvují, s čímž se úzce pojí i zvykání si na nové prostředí či dokonce nové partnery jednoho či obou z rodičů. Jinými slovy na celkové nové uspořádání rodiny. Toto období bývá pro děti rozvedených rodičů provázáno vyšší mírou stresu. Tímto může dojít k narušení emocionální funkce, kterou má běžně rodina plnit. [Fučík 2013: 110-111]

Také je nepsaným pravidlem, že rodina se ztrátou jednoho z rodičů přichází o pomyslný balík funkcí pojící se se správně fungující rodinou, což může vést až ke společenským patologiím. Mimo jiné, ztráta člena rodiny může vést k ekonomické deprivaci, neboť s ním odchází i určitá část příjmů. Pokud budeme brát v potaz obvyklé statusové heterogamie, genderové nerovnosti v oblasti příjmů a model, kdy matka zůstane samoživitelkou s dětmi, tak daná rodina s odchodem otce opravdu přichází o vyšší příjem. Výše zmíněné faktory spíše potvrzují nutnost podrobněji zkoumat důsledky rozvodovosti. Pro co nejlepší objasnění je vhodné studovat konsekvenci rozvodů v různých společnostech jednotlivě, neboť se mohou lišit podle původu rodin. [Fučík 2013: 7, 110-112]

Z pohledu role ženy (matky) a muže (otce) v rodině, kde obě pohlaví plní partikulární funkce, jenž se mnohdy i vzájemně doplňují, tak s odchodem jednoho z partnerů odchází i jím plněné funkce. O rozdílnosti funkcí mužů a žen hovořil již Parsons, podle kterého je toto genderové dělení funkcí v rodině nezbytné pro její fungování i následnou reprodukci v rámci dnešní moderní společnosti. Role muže má do rodiny vnést racionalitu, hmotné zabezpečení rodiny či sjednání sociálních omezení dětem. Ženská role má naopak mít v rodině expresivní vliv; stará se o vlídné emoční prostředí a zajišťuje každodenní péči a lásku celé rodině, zejména potomkům. Ovšem neplnění či nepřijetí těchto genderově předurčených funkcí bývalo mnohdy nejen společností kritizováno nebo zesměšňováno. Například se sem řadí pečující či emocionální muži. Dnes téměř o 20 let později proběhl v rámci pohledu a vnímání těchto předurčených funkcí významný posun a společnost je vůči těmto jevům tolerantnější. To může být doloženo např. mateřskou (rodičovskou) dovolenou, na kterou nastupují v menším počtu i muži. [Gjuričová, Kubička 2003: 52-53]

2.2.5 Krize rodiny

Pojem krize rodiny je ve Velkém sociologickém slovníku od Petruska charakterizován jako „...*proces, ve kterém se rodina jako spol. instituce "vzdává" svých výlučných činností a přenechává je jiným institucím, resp. státu.*“ [Petrusek a kol. 1996: 542] Jedná se o selhávání v rámci plnění tradičních funkcí rodiny a jejich plnění se přenechává na společenských institucích moderní společnosti (např. vzdělávání či péče o starší či nemocné členy rodiny). Petrussek chápe krizi rodiny jako morální úpadek týkající se zejména rodinných vztahů. Domnívá se, že to může být způsobeno celkovým morálním

úpadkem společnosti a zároveň negativními, osobnostními změnami v oblasti vlastností jedinců. Zároveň je toho názoru, že rodina si i přes ztrátu určitých funkcí a při jejím zmenšení na nukleární rodinu, i tak udrží svoji společenskou roli.

Názory a domněnky autorů na téma rodiny v krizi či na její směřování k zániku jsou poměrně nejednotné a dosti se různí. Rodina si i přes veškeré své změny a vývoj týkající se nových forem soužití či úpadku trendu velké rodiny na nukleární, i tak udržuje svůj primární význam. Zejména co se týče výchovy dětí a jejich citového zaopatření. [Petrušek a kol. 1996: 542] [Jandourek 2007: 134]

Dle autorů Montoussého a Renouarda je jedním z možných aspektů krize rodiny pokles plodnosti, jež se stala počátkem sedmdesátých let poměrně typickou pro průmyslové země. Nízká plodnost, a s tím spjaté rození méně dětí sebou nese i celkové zmenšení rodin. To je mimo jiné zapříčiněno i tím, že již není úplně typické soužití vícera generací v jednom domě a spíše se preferuje nukleární typ rodiny. Další z možných hledisek může být zvýšená rozvodovost, za kterou pravděpodobně může stát i proměna ve výběru partnera. Zatímco v tradičních společnostech se partner vybíral zejména podle ekonomického hlediska, dnes je tento výběr založen na citovém vztahu partnerů, což zapříčiňuje tendence ukončit vztah právě v moment, kdy mají partneri pocit, že se již nemilují. [Montoussé, Renouard 2005: 294-295] S názorem autorů na rozvodovost se ztotožňuje i Petrušek, podle kterého je možné rozvodovost označit za poměrně výrazný projev krize rodiny. [Petrušek a kol. 1996: 543] Odlišný názor zastává Fučík. Tvrdí, že označovat rozvodovost za jeden z projevů napomáhající ke krizi rodiny by bylo chybné. Nevyvrací však, že se s ní může „...pracovat jako s indikátorem, který nám umožňuje identifikovat (do určité míry se však obě množiny prolínají) rodiny s více či méně disfunkčními vztahy.“ [Fučík 2013: 110-113]

2.2.5.1 Změna v přístupu k manželství a rodičovství

Pro lepší představu změn v oblasti manželství a rodičovství následuje komparace situace na území České republiky dnes a těsně po skončení druhé světové války. Po druhé světové válce byl u nás oproti jiným evropským zemím typický vstup do manželství v poměrně nízkém věku oproti jiným evropským zemím. Po svatbě většinou během krátké doby došlo k narození potomka. V této době bylo běžné mít dvě děti. Sňatky byly velmi často uzavírány právě z důvodu otěhotnění partnerky. Zároveň se v tomto období začaly rozvody vnímat jako přijatelné řešení manželských konfliktů. Trend kohabitace

byl v této době akceptovatelný zejména u lidí, kteří měli již v minulosti uzavřené manželství. Změny v oblasti reprodukčního chování nastaly současně s pádem komunistického režimu. Nové generace již nemají takovou potřebu uzavírat sňatky a vstup do manželství často odkládají či jej dokonce úplně odmítají. Totéž se týká i plození potomků, které je mladými páry hojně odsouváno. Zvýšil se i podíl narozených dětí neprovdaným matkám, což může předznamenávat zvýšený výskyt kohabitace mezi partnery. V oblasti rozvodovosti došlo k opětovnému nárůstu i přes to, že do manželství vstupuje méně lidí. Názory odborníků na příčiny těchto změn jsou nejednotné, a tak se liší i jejich predikce budoucího vývoje. [Chaloupková, Šalamounová 2004: 13]

Jedni zastávají názor, že hlavní vliv na tyto změny měla proměna hodnotových orientací nynější mladé generace. Zastánci této teorie s Rabušicem v čele se domnívají, že v budoucnu by mohlo docházet k realizaci právě zmiňovaných odkládaných sňatků ale i početí dětí. Rabušic tvrdí, že jádrem těchto změn je kladení většího důrazu „... *na autonomii, svobodu, rovnost příležitostí mužů a žen.*“ [Chaloupková, Šalamounová 2004: 13] Rabušic dokládal pomocí dat z European Value Study (EVS) sesbíraných v roce 1999 liberálnější postoj mladé generace vůči manželství a rodičovství, než tomu bylo u starších věkových kategorií. Zároveň uvedl, že mladí lidé kladou menší důraz na výchovu a růst dětí v úplné rodině s oddanými manželi. Z čehož je zřejmý jejich poměrně tolerantní postoj ke kohabitacím. Rovněž zjistil, že mají liberálnější postoj i k rozvodům. Posledně tvrdí, že mezi mladšími generacemi dochází k úpadku podpory tradiční identifikace žen s rolí matky a potažmo i s rodinou. Někteří autoři tyto proměny přisuzují druhému demografickému přechodu. Tato teorie si stejně jako demografický přechod najde své odpůrce, kteří tvrdí, že se nejedná o výraznou proměnu v rámci vzorců reprodukčního chování. Jiní naopak zastávají názor, že za tyto změny v oblasti reprodukčního chování může zhoršení ekonomických podmínek, zejména pak v rodinách mladých rodičů. Je možné, že k této situaci mohl přispět i poměrně rychlý průběh změn v rámci sňatečnosti a plodnosti, který v krátkém čase rapidně poklesl. I tato teorie má své odpůrce a kritiky zastávající názor, že dle studií zaměřených na sociální a ekonomické podmínky mladých rodin nebylo prokázáno v porovnání s předchozími generacemi jejich výrazné snížení. [Chaloupková, Šalamounová 2004: 13-14]

Ve výsledku se nedá říci, že by manželství a rodičovství mezi mladými jedinci ztrácelo na své hodnotě. Toto tvrzení bylo doloženo výzkumem od Fialové a kol. na respondentech ve věku do 35 let věnovaném zmíněným představám mladých lidí o těchto

jevech. Dle tohoto průzkumu velká část mladých lidí plánuje během svého života uzavřít sňatek a založit rodinu. Spousta dotazovaných zároveň uvedla, že by chtěla mít dva potomky. Zásadní rozdíl byl spatřen v odložení těchto plánů do vyššího věku, než tomu bylo u předešlých generací. Zároveň bylo zjištěno, že páry před manželstvím a založením rodiny preferují soužití bez uzavřeného svazku. Tyto informace nevyvrací ani jednu z výše uvedených teorií ohledně současného vývoje a je možné, že změna hodnotové orientace a ekonomických podmínek mají společný vliv na tyto proměny. [Chaloupková, Šalamounová 2004: 14]

2.3 Rozvod

Rozvod je v sociologii rodiny „*vnímán jako důležitá událost v životě lidí s různými sociálními důsledky, zahrnujícími narušení fungování především rodiny a výchovy dětí, ale také významnou změnu v ekonomickém a sociálním statusu určitých členů rodiny, změnu jejich životní dráhy, zaměstnání a tak dále.*“ [Piler 2010: 21] Za pomyslný počátek rozvodu lze považovat rozpad manželství dvou jedinců. Od této chvíle se tento proces stává spíše právním úkonem a zasahují do něj různé orgány (sociální služby, soudci, soudní znalci či psychologové). Všichni zmínění odborníci mohou mít díky svým znalostem a zkušenostem značný vliv na rozhodnutí v tomto právním úkonu. Avšak ze zákona o rodině a jeho následné právní interpretaci vyplývá, že rozhodnutí primárně záleží na soudci a jeho individuálním posudku o dané situaci. [Hastrmanová 2007: 87] Právní postupy ukončující manželství v mnoha případech přetrvávají i do doby po rozvodu manželského páru. Rozvodu často předchází dlouhý proces ukončování vztahu, který může zahrnovat stres, konflikty, odcizení se od partnera a v některých případech i násilí. Vymezení doby trvání samotného procesu rozvodu bývá poměrně komplikované, neboť rozvodu mnohdy předchází spousta situací a spouštěčů, díky nimž je těžké určit, jaký konkrétní jev celý proces odstartoval. [Härkönen 2017: 302-304] I přes výše řečené se dle soudců stále spousta mladých párů domnívá, že rozvod ukončí jejich problémy, a tak spousta párů řeší závažnější spory podáním žádosti o rozvod. Ačkoliv sice vztah dvou jedinců a s ním spojené konflikty končí, samotná žádost o rozvod celý tento právní úkon spíše začíná. [Hastrmanová 2007: 97]

Názory lidí na rozvody se liší. Podle některých způsobuje sociální a morální rozvrat rodinné instituce s tendencí jejího zničení a vedoucí až k jejímu rozpadu. V souvislosti s tímto tvrzením bývá zmiňován i zánik úplných základů společnosti. Naproti tomu stojí

kompletně odlišný názor, jenž rozvody vnímá jako signalizaci zvýšení individuální svobody a uvolnění určitých společenských zvyklostí. Také u samotných aktérů, kteří si prošli nebo procházejí rozvodem se mohou vyskytovat diametrálně odlišné pocity a prožitky závislé na konkrétní situaci rozvodu. U někoho může vyvolat velice nepříjemné pocity, stres a celá situace může být pro dané jedince velice náročná. Pro jiné může rozvod značit úlevu či dokonce příležitost k osobnímu růstu. Téma rozvodu a s ním spojené rodinné nestability přitahuje nejen z těchto důvodů stále více pozornost sociologů. [Härkönen 2017: 302]

Rozvody se dají označit za heterogenní jevy. To lze podložit tvrzením, že navzdory sporům ohledně rozvodů, jsou i tak některá funkční manželství ukončena. Naopak ne všechna problémová manželství se rozpadají. To dokazuje důležitost faktorů, které působí jako překážky rozvodu nebo jeho další možné varianty. Rovněž je důležité podívat se na kvalitu i spokojenost manželství jako determinantů. [Härkönen 2017: 304]

2.3.1 Počátky rozvodů

„Po vzniku první republiky nabyla na důležitosti nezbytnost nové legislativní úpravy rozpadu manželství kvůli komplikované demografické situaci po první světové válce, ...“ [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 177] V tomto období byl poprvé po více jak století zaznamenán přirozený úbytek obyvatel a rovněž společně s tímto jevem vzrostla mimomanželská plodnost. Ačkoliv již na našem území fungovala od dob tehdejšího Rakouska-Uherska instituce rozvodu „od stolu a lože“, která mohla manželský svazek ukončit a manželský pár tak rozvést, pro tyto jedince pak nebylo možné uzavřít další sňatek s novým partnerem. To se změnilo se zavedením rozluky, díky které bylo rozvedeným jedincům umožněno uzavřít nový sňatek. [Možný 2002: 173] Toto opatření nemělo vést pouze k většímu pohodlí a spokojenosti populace, ale mělo zároveň zajistit její stabilizaci. Rok 1950 byl pro rozvodovost poměrně zlomový, neboť v tomto roce došlo k uzákonění rozluky, čímž se stala jediným možným způsobem rozvázání manželství. [Hrušáková 2002: 4] Zároveň v tomto období došlo ke zjednodušení pravidel rozvodové legislativy a zrovnoprávnění partnerů ve svazku manželském. Rovněž byla odstraněna i nerovnost mezi manželskými a nemanželskými dětmi. Již v této době byl brán zřetel na děti, zejména na těch stále závislých na matce. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 177]

Je zřejmé, že rozvod měl svá opatření a určité formální povinnosti již v 50. letech 20. století. Jak plyne čas, mění se s ním i rozvodová legislativa v České republice. Nyní je tato legislativa regulována odstavci § 24 - § 28 zákona o rodině č. 94/1963 Sb. a jeho novelou č. 91./1998 Sb. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 177] V naší zemi je možné nechat se rozvést pouze z důvodu nevratného rozvratu manželství, jenž se následně dokazuje a nebo jasně vyplývá ze zákona. Je zde ještě varianta, kdy se partneři dohodnou o všem sami mezi sebou a dojde k tzv. rozvodu dohodou. „*Od roku 1998 také platí, že soud manželství nerozvede bez souhlasu toho manželského partnera, který by po rozvodu trpěl materiální nouzí.*“ [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 177]

2.3.2 Mezigenerační přenos rozvodu

Mezigenerační přenos je v sociologii obecně označován jako princip pomáhající k setrvání lidské společnosti a přenosu sociálního řádu bez nutnosti jeho opakovaného ustavování novou generací. Velké zásluhy na mezigenerační přenosu mají partnerské vztahy, protože většina jedinců žijících v partnerství má časem i své potomky, díky čemuž může možný proces přenosu započít. [Fučík 2013: 7]

V souvislosti s rozvody a jejich možným mezigeneračním přenosem se začal klást velký důraz na děti. Zejména je zkoumáno, jak může rozvod ovlivnit životy dětí s pohledem vstříc budoucnosti. „*Příkladem dlouhodobého, téměř univerzálně pozorovaného a bohatě empiricky doloženého efektu rozvodu rodičů na děti je tzv. mezigenerační přenos rozvodu, ...*“ [Trávníčková, Kreidl 2021: 532] Tento proces může být taktéž označován jako rozvodový cyklus. Jedná se o zjištění, že děti rozvedených rodičů mají vyšší sklony k rozvodům. [Wolfinger 2005: 53-75] V české populaci jsou tato zjištění doložena empirickými daty z panelového výběrového šetření Generations and Gender Survey (GGS) realizovaném v roce 2005. Ovšem podobné výsledky byly zjištěny v předchozích výzkumech např. srovnání Šťastné z let 2005 a 2006. [Trávníčková, Kreidl 2021: 532] Je významné zde zmínit komentář od Fučíka, který tvrdí, že „*zkoumání mezigeneračního přenosu je vždy do určité míry pohledem zpátky a může vypovídat pouze o reprodukčním režimu panujícím v bližší či vzdálenější minulosti.*“ [Fučík 2013: 114] Domnívá se, že se v rámci těchto výzkumů dochází k zaměření na relativně krátký časový úsek. Dle Fučíka by bylo vhodnější zkusit do výzkumů zapojit vícero generací, což je v rámci jedné rodiny poměrně složité.

Zahraniční výzkumy si v rámci důsledků rozvodovosti většinou kladou pět zásadních otázek, které se mohou ve svém znění lehce lišit v závislosti na výzkumu či autory. Pomocí těchto otázek se zaměřují na odlišnosti životní spokojenosti rozvedených v porovnání s ostatními lidmi. Dále je zajímají odlišnosti kumulace rozvodovosti v určitých skupinách, jejichž rysy by mohly objasnit odlišnosti mezi rozvedenými jednotlivci a ostatními jedinci. Také zjišťují, jestli příčinou rozvodu byla dočasná krize či se jedná o následek trvalých potíží týkajících se změny životních šancí. V neposlední řadě se zajímají o faktory ovlivňující dopad rozvodu na individuální úrovni. Poslední nejčastěji kladená otázka, zjišťuje protektivní činitele dopadů rozvodů, opět zaměřené na individuální vnímání. [Fučík 2013: 110]

Výzkum na území České republiky provedený Trávníčkovou a Kreidlem zjistil, že mezigenerační přenos rozvodu sílil u manželství uzavřených v letech 1970 až 1979. V těchto letech předznamenával rozvod rodičů pro potomka dvojnásobnou pravděpodobnost jeho vlastního rozvodu. Zatímco mezi lety 1980-1989 tato pravděpodobnost přenosu rozvodu rodičů na potomka vzrostla až na 3,7 násobek, po roce 1989 kleslo toto riziko opět na původní dvojnásobek. I přes fakt, že pravděpodobnost přenosu rozvodu z generace na generaci v rámci nejmladší měřené manželské kohorty poklesla, stále v nějakém měřítku přetrvává. Pokles mezigeneračního přenosu rozvodu nebyl v jiných, než Českých zemích zaznamenán. [Trávníčková, Kreidl 2021: 550-551]

K poklesu po roce 1989 mohlo v rámci České republiky dojít vlivem probíhajících společenských a demografických změn. Tyto změny se dotkly i partnerského chování, kde došlo během krátké chvíle ke značným proměnám. Například došlo k poklesu sňatečnosti, odkladu manželství do pozdějšího věku či rostoucí počet nesezdaných soužití. [Fučík 2020: 880-884] *„Pokles sňatečnosti může znamenat, že některá potenciálně riziková a nestabilní manželství vůbec nevzniknou.“* [Trávníčková, Kreidl 2021: 550] S odkladem manželství do vyššího věku může u lidí docházet k větší uvědomělosti a k důkladnější volbě partnera, což může po uzavření sňatku vést ke stabilizaci manželství. Podobný stabilizační vliv mají i nesezdaná soužití, kdy jedinci nevstoupí do manželství a tím nemůže ani přes zvýšenou pravděpodobnost, dojít k rozvodu. [Trávníčková, Kreidl 2021: 550-551]

2.3.3 Rozvodovost v České republice

Rozvodovost se v České republice (tehdy v Československu) začala zvyšovat společně s legislativními změnami týkajícími se právní úpravy rozvodu. V rámci těchto úprav došlo k výrazné liberalizaci rozvodů, což vedlo od 60. let 20. století ke stále se zvyšující rozvodovosti. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 152]

Z grafu ČSÚ vyplývá, že v první polovině 50. let 20. století se nechala rozvést pouhá desetina manželství. V roce 1975 byl v rozvodovosti prvně překonán milník 30 %. V roce 2001 bylo zjištěno, že každý desátý muž mezi 30–34 věkem života byl rozvedený. Naopak u žen ve stejném věku bylo rozvedeno pouze 14 %. Růst rozvodovosti se zastavil až mezi lety 2005-2010 na hranici zhruba kolem 50 %. Nejvyšší naměřená míra rozvodovosti, která dosáhla přesné výše 50 % byla změřena v roce 2010. To znamená, že každé druhé manželství bylo v tento rok ukončeno rozvodem. S rokem 2012 se úroveň rozvodů opět snížila na úroveň 44 %. Kolem této hranice se rozvodovost s mírnou klesající tendencí drží posledních několik let. [ČSÚ, 2021] [Chaloupková, Šalamounová 2004: 18]

Graf č. 1 – Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019

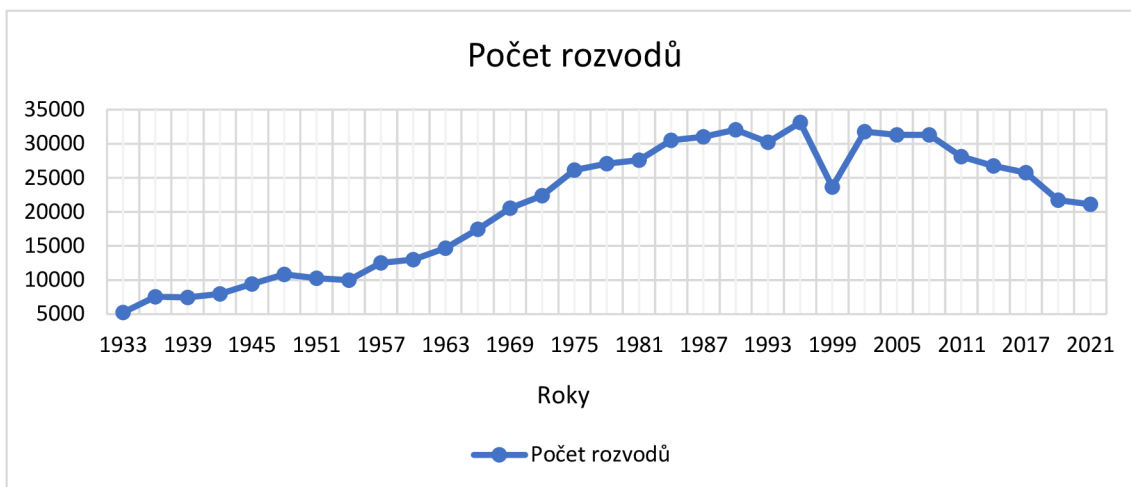

Zdroj: [ČSÚ 2020]

Pro lepší číselnou představu je níže přiložen početní graf. Z něj lze vyčíst, že překonaný milník 30 % úhrnné rozvodovosti z roku 1975 číselně znamenal přes 26 100 rozvodů. Z početního hlediska byl nejvyšší počet rozvodů zaznamenán v roce 1996, kdy přesáhly bezmála 33 000 rozvodů. Rozvodovost stále rostla, avšak výrazný výkyve nastal v roce 1999, kdy rozvody početně poklesly na 23 600. Následující roky se opět dostaly k rostoucí tendenci, která se zastavila mezi roky 2005 až 2008 na číselné hodnotě okolo

30 000. Poté měla tato hodnota opět klesající hodnoty směřující dle posledních údajů z roku 2021 k počtu 21 100.

Graf č. 2 - Počet rozvodů v České republice 1918-2020

Zdroj: [ČSÚ 2021]

Česká republika v porovnání s Evropou jednoznačně převyšuje evropský průměr rozvodovosti. [Šťastná 2006, Wagner, Weiß 2006] Důvodem může být poměrně liberální postoj českých obyvatel vůči rozvodům. Na rozvody pohlíží jako na „*přijatelné řešení manželských problémů*“. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 152] Toto tvrzení bylo potvrzeno napříč různými věkovými skupinami u 60 % respondentů v šetření ISSP 2002 a to nezávisle na pohlaví. [Chaloupková, Šalamounová 2004: 22-23]

2.3.4 Nesezdaná soužití

Ačkoliv se podle grafu výše jeví, že v posledních letech dochází k úbytku rozvodovosti, není tomu tak. S poklesem rozvodovosti klesá i sňatečnost a přibývá párů, které žijí v nesezdaném soužití. Nesezdané soužití je označení pro lidi, kteří spolu žijí jako pár bez uzavřeného sňatku. U takovýchto soužití se nedají evidovat jejich rozpady, což může vést k domněnkám o poklesu rozvodovosti ve společnosti. Tento způsob soužití se na našem území začal hojně vyskytovat po roce 1990 u mladých jedinců bez jakékoliv předchozí manželské zkušenosti. Stejně jako k rozvodům i k nesezdaným soužitím bez uzavřeného manželského svazku je postoj obyvatel České republiky dosti tolerantní. [Morávková 2005: 188-199] Z výzkumného šetření ISSP 2002 se ukázalo „*že polovina dotázaných souhlasila s tím, aby spolu partneři žili bez toho, že by zamýšleli vstoupit do manželství*“. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 153] Přibližně tři čtvrtě dotázaných zastává názor, že partneři by měli zkusit společný život ještě předtím, než vstoupí do

manželství. Stojí za to zmínit, že vstřícnější postoj mají většinou mladí, vzdělaní a zatím bezdětní jedinci. Ovšem jejich tolerantní postoj nemusí nutně znamenat, že oni sami budou volit tuto cestu nesezdaného soužití. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012]

Odhaduje se, že spoustu párů v dnešní době žije v tzv. nesezdaném soužití neboli v kohabitaci. Podle průzkumů provedených mezi lety 2002-2009 tomu tak zcela není. Průzkum CVVM z roku 2009 zjistil, že v kohabitaci žilo pouze 12,7 % dotazovaných a naproti tomu v manželství to bylo 48,2 % respondentů. Zároveň z těchto výzkumů vyplynulo, že ženy a muži se zásadním způsobem neliší v podílu jedinců žijících v kohabitaci ani v podílu jedinců mající nějakou zkušenost s nesezdaným soužitím. V poslední řadě výzkumy zjistily, že čím vyšší má jedinec vzdělání, tím více je u něj pravděpodobná zkušenost s kohabitací. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012]

V knize *Proměna partnerství* od Hasmanové Marhánkové a Kreidla byla rovněž uvedena zajímavá tabulka komparujíc procenta studentů žijící se svým partnerem/partnerkou v kohabitaci a kolik z nich má alespoň zkušenost s tímto způsobem soužití. Z tabulky níže vyplývá, že nejvyšší podíl kohabituujících se vyskytuje ve věkové kategorii v rozmezí 26-35 let. Z průzkumu CVVM provedeném v roce 2009 bylo zjištěno, že až 21 % respondentů z této věkové kategorie žije se svým protějškem v kohabitaci. Dále bylo zjištěno, že skoro polovina dotazovaných z této věkové kategorie má zkušenost s kohabitací. V rámci zde uvedené nejmladší věkové kategorie je výskyt kohabitace mezi jedinci také poměrně častý. Naproti tomu ve starších věkových kategoriích je výskyt kohabitace méně častý, zkušenost s ní mělo také poměrně velké procento dotázaných. Z tabulky finálně vyplývá, že s rostoucím věkem se snižuje podíl jedinců žijících s partnerem či partnerkou v kohabitaci, avšak zkušenost s ní je poměrně rozšířená napříč všemi věkovými kategoriemi. [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012] „Kohabitace se tedy zřetelně – přinejmenším v určité etapě života – stává masovou a masově přijímanou náhradou manželství.“ [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 92]

Tabulka č. 1 - Procento kohabitujičích a se zkušeností kohabitace podle věku v různých výběrových šetřeních. Česká republika, 2002-2009

	% kohabitujičích				% se zkušeností kohabitace	
18-25	9,5	9,2	8,9	12,8	19,7	11,2
26-35	11,0	10,2	13,4	20,9	50,7	42,5
36-45	4,6	7,1	3,7	13,1	37,6	36,2
46-55	6,2	5,4	4,1	12,5	31,1	26,1
56+	3,0	2,0	1,8	6,9	22,9	19,9
Zdroj	ISSP 2002	EU-SILC 2005	ESS 2008	CVVM 2009	ISSP 2002	ESS 2008

Zdroj: [Hasmanová Marhánková, Kreidl 2012: 80]

2.3.5 Postoje mladých lidí k rozvodům

Ve výzkumu z knihy od Hamplové byly mimo jiné zkoumány postoje mladých lidí k rozvodům. Do výzkumu bylo zapojeno 1286 respondentů, kterým byly nabídnuty čtyři možné odpovědi na vyjádření jejich postojů k danému jevu. Ve výsledku se rozdělili na tři velmi podobně početné skupiny. Třetina dotazovaných zastává názor, že obecně rozvod by měl být jednoduchý. Druhá třetina respondentů prosazuje názor, že pokud mají manželé děti, rozvod by pro ně měl být obtížným a zbylá poslední třetina odpověděla, že rozvod by měl být nesnadný pro kterékoliv manželství. Pouze necelá 2 % uvedla, že rozvody by měli být lidem úplně zakázány. [Hamplová 2000: 96]

Obecně z výsledků vyplynulo, že mladí lidé mají k rozvodům převážně benevolentnější a schůdnější postoje. Zároveň se potvrdilo tvrzení o vlivu soužití rodičů na respondenta. V zásadě platí, že jedinci pocházející z úplné rodiny daleko více zohledňují potomky. Naopak respondenti, kteří prožili část dětství pouze s jedním z rodičů, neberou na děti takový ohled a v podstatě pro ně nepředstavují zásadní překážku. Na obecné rovině lze říci, že mladí lidé jsou k rozvodům tolerantní a akceptují je jako specifickou součást dnešní doby. Ale jen do momentu, než se dotkne tento jev jich samotných. Poté jejich míra tolerance má tendence se snižovat. [Hamplová 2000: 96-98]

3 Empirická část

3.1 Představení výzkumu

Pro zpracování bakalářské práce je zvolen kvantitativní výzkum provedený pomocí dotazníku. Hlavní výzkumná otázka položená pro toto šetření zní následovně: Jak vnímají mladí jedinci rozvod/ovost a jaký jejich pohled na tento jev?

Do výzkumu jsou zahrnuty i otázky z již provedeného šetření na území České republiky. Toto šetření se nachází na stránkách Českého sociálněvědního datového archivu, kde je zpřístupněno velké kvantum dosud provedených šetření. Otázky jsou čerpány z výzkumu s názvem *Rodina 2001*, které provedl Výzkumný ústav práce a sociálních věcí (dále jen VUPSV). Data sesbíral skrze standardizovaný dotazník. V rámci vlastního dotazníku byly cílové populaci položeny některé otázky totožné z výzkumu *Rodina 2001*. Následně je zde provedeno i jejich srovnání o téměř 20 let později. Podobné výzkumy byly realizovány i v pozdější letech např. *Rodina (ISSP 2002)* či byly provedeny výzkumy s širším zaměřením dotýkající se částečně rozvodovosti a plánovaného budoucího partnerství. Všechna tato data a výzkumy jsou dohledatelné v on-line katalogu *Nesstar*.

3.2 Výzkumné otázky a hypotézy

Výzkumné otázky pro toto šetření jsou stanoveny následující: mají mladí lidé na rozvod spíše negativní, neutrální či pozitivní pohled? Jaký je jejich preferovaný způsob soužití do budoucna? Z čehož vyplývá, že za závislé proměnné jsou určeny postoje k rozvodům a preference partnerského soužití do budoucna. Postoje k rozvodům u respondentů jsou zjišťovány pomocí baterií otázek číslo 10, 12, 13, 14 a samostatné otázky číslo 16. Z baterie otázek číslo 10 jsou vybrány pouze otázky zaměřené na rozvody. Ke zjištění preference budoucího partnerského soužití je vybrána otázka číslo 11. Za nezávislé proměnné jsou určeny: věk, pohlaví, vzdělání, rodina původu a vztah rodičů respondenta. Načež plynule navazují hypotézy, které se liší podle zmíněných proměnných.

Hypotézy k výzkumné otázce zjišťující postoj mladých lidí k rozvodům:

Hypotéza č. 1: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na věkové kategorii respondentů.

Hypotéza č. 2: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na pohlaví respondentů.

Hypotéza č. 3: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na vzdělání respondentů.

Hypotéza č. 4: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na rodině původu respondentů.

Hypotéza č. 5: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti podle vztahu rodičů respondentů.

Hypotézy k výzkumné otázce zjišťující preferovaný způsob budoucího partnerského soužití mladých lidí:

Hypotéza č. 6: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat v závislosti na věkové kategorii.

Hypotéza č. 7: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat v závislosti na pohlaví.

Hypotéza č. 8: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat v závislosti na vzdělání.

Hypotéza č. 9: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat podle rodiny původu respondenta.

Hypotéza č. 10: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat podle vztahu rodičů respondentů.

3.3 Cílová skupina šetření

Výzkumné šetření je výhradně zaměřeno na mladé lidi. Za cílovou populaci byli určeny mladé ženy a muži starší 18 let. Mladí dospělí byli vybráni z důvodu subjektivního zájmu o jejich postoje k dané tematice. Cílem práce je také zjistit, zdali mají v oblasti rozvodů a plánovaném partnerství spíše konzervativnější či benevolentní postoj. Zároveň

osoby starší 18 let byly zvoleny z toho důvodu, že předpokládán jejich jasnější a vyhraněnější názor na rozvody než u mladší jedinců. Současně se předpokládá, že jejich preference budoucího soužití budou spíše odpovídat i jejich opravdovému soužití v budoucnu.

Z důvodu cílení výzkumu výhradně na mladé lidi, jsem se rozhodla využít sociálních sítí, které v tomto věkovém rozmezí používá téměř každý a jsou součástí našeho každodenního života. Nejprve byl dotazník rozšířen metodou snowball mezi mé přátele, kteří jej rozšířili mezi své další přátele, a tak se dostal do povědomí více lidí. Dále bylo využito skupiny na Facebooku cílené výhradně pro vyplňování dotazníků, kde měli možnost dotazník vyplnit náhodní lidé. V poslední řadě bylo potřebné získat data od mladších jedinců ve věkové kategorii 18-20 let. Rozhodla jsem se tedy požádat gymnázium, které jsem já sama navštěvovala o pomoc s rozšířením dotazníku mezi studenty. Tam mi bylo vyhověno a dotazník se studenty v rámci výuky vyplnili.

Uvědomuji si, že na tento vzorek není možné pohlížet jako na plně reprezentativní. Taktéž byli do výzkumu ve věkové kategorii 18-20 let zahrnuti primárně studenti mnou studovaného gymnázia, což může mít na vzorek také určitý vliv. Nelze označit za reprezentativní ani sesbíraná data pomocí Facebookových skupin, neboť zde byla data sbírána samo-výběrem. Lze předpokládat, že dotazník v rámci těchto skupin vyplnili převážně jedinci, které daná tematika zajímá. Je možné, že tyto zmíněné důvody mohou mít vliv na získané výsledky a potažmo i jejich interpretace.

3.4 Metodologie výzkumného šetření

Pro výzkum byla zvolena metoda kvantitativního sběru dat provedená pomocí techniky dotazníkového šetření online formou skrze Google forms. Způsob skrze online dotazníkové šetření z mého pohledu představoval spoustu výhod, nejen z hlediska ušetření času a financí, ale zejména jeho možnost oslovit vyšší počet respondentů. Také bylo žádoucí stanovit hypotézy, pro jejichž tvorbu je využito deduktivní metody. Při tvorbě dotazníku byla čerpána inspirace z již provedených výzkumů, zejména z výzkumu *Rodina 2001* (VUPSV) a doposud napsanými odbornými pracemi na podobná témata. U otázek, které jsou přebrané přímo z již realizovaného výzkumu, je uveden v hranaté závorce zdroj viz příloha č. 1. Zdroje byly do dotazníku připsány až po jeho realizování a získání dat od respondentů. Respondenti byli v úvodu dotazníku informováni o zachování jejich anonymity a nebyli jim kladeny bližší otázky na jejich osobu. Všem

účastníkům byla poskytnuta stejná verze dotazníku bez ohledu na jejich rodinu původu (úplná, neúplná, rozvedená). Dotazník nebyl již v průběhu šetření nijak upravován. Během šetření jsem obdržela zpětnou vazbu od respondenta, pro kterého bylo těžké se zařadit do jedné z uvedených kategorií, co se týkalo rodiny původu. Tato připomínka pro mě byla přínosná, neboť jsem si neuvědomovala, že by mohl být i jiný poměrně nestandardní případ původní rodiny. Daný respondent mi sdělil, že pochází z rodiny, kde sice rodiče byli rozvedení, ale i tak žili stále spolu a vychovávali jej se sourozenci společně v jedné domácnosti. Dokonce jsem během šetření obdržela spoustu zpětných vazeb s tím, že respondenty mé téma zaujalo a vyjádřili zájem o získané výsledky z šetření. Převážně zájem projevovaly ženy, z čehož je možné usoudit, že se o danou tematiku zajímají ve větší míře. Jejich zájem mě osobně překvapil a potěšil. Sesbíraná data byla zpracovávána pomocí statistického programu IBM SPSS a Microsoft Excel.

3.5 Konstrukce dotazníku

Dotazník v příloze č. 1 byl zkonstruován a použit pouze pro účely mé bakalářské práce. Dotazník se skládal ze 17 otázek, které byly všechny uzavřeného typu. Pro některé respondenty dotazník obsahoval pouze 15 otázek, protože 2 otázky byly filtrovacího typu pro jedince z rozvedených rodin. V dotazníku se zároveň respondenti mohli setkat se čtyřmi bateriemi otázek.

Dotazník byl rozčleněn do následujících kategorií: základní (osobní) informace, rodina původu, názor na manželství a rodinu, vliv rozvodu, názory a postoje k rozvodu, opatření vůči snížení rozvodovosti a osobní zkušenosti. V kategorii základní (osobní) informace bylo zahrnuto pohlaví, věk respondenta a výše vzdělání. Následující kategorie rodina původu zahrnovala otázky, které zjišťují informace ohledně vlastní rodiny respondenta, rodinný stav, vztahy rodičů či vztah s novým partnerem rodiče v případě, že je rozvedený. Dále zjišťoval prostřednictvím kategorie názor na manželství a rodinu, jak se staví mladí jedinci k rodině a manželství a jejich preferenci v těchto oblastech. V neposlední řadě pak zjišťoval vliv rozvodu na dané jedince, jestli na ně měla tato událost vliv a jak přistupují k informacím ohledně rozvodů. Následně pak zjišťoval názory a postoje k rozvodu společně s možnými opatřeními vůči rozvodovosti. Závěrem se ptal na osobní zkušenosti respondentů a jejich názor na nynější četnost výskytu rozvodů. Cílem dotazníku bylo pomocí těchto kategorií dospět ke zjištění výzkumných otázek.

4 Výsledky výzkumného šetření

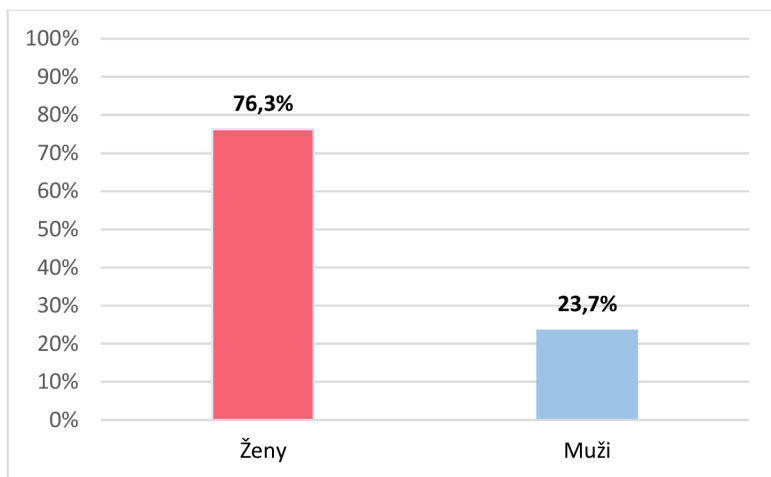
Tato část bakalářské je zaměřena na prezentaci výsledků získaných z kvantitativního šetření realizovaného koncem března roku 2023. Získaná data společně s výsledky jsou prezentována pomocí grafů s hodnotami vyjádřenými v procentech a tabulkami. Výsledky jsou nejprve strukturovány dle třídění 1. stupně a v další části jsou uspořádány podle nezávisle proměnných a stanovených hypotéz. Pro interpretaci výsledků je možnost „žiji s jedním z rodičů a jejich novým partnerem/partnerkou“ z dotazníkového šetření změněna na pojem „rekonstruovaná rodina“. Je tak učiněno z důvodu, jednoduššího porozumění možnosti v dotazníku pro respondenty. Pro tento výzkum se podařilo sesbírat data od 253 respondentů.

1. Pohlaví respondentů

První otázka v dotazníkovém šetření zjišťovala pohlaví respondenta. Na danou otázku odpovědělo 253 lidí. I přes fakt, že dotazník byl šířený pomocí sociálních sítí a mnou studovanou střední školou, většinu respondentů tvořily převážně ženy. Do výzkumu se zapojilo 76 % (193), zbylých 24 % (60) tvořili muži. Výraznou převahu žen zapojených do výzkumu je možné odůvodnit tím, že ženy jsou obecně ochotnější dotazník vyplnit spíše než muži. Nerovnoměrný poměr mužů a žen je důležitý brát v potaz pro získané výsledky z tohoto šetření.

Mnou sesbíraný vzorek dat nelze považovat za plně reprezentativní, neboť přes 76 % respondentů tvořily ženy. Dle dat ze sčítání lidu v roce 2021 (dále jen SLDB 2021) v České republice představoval poměr žen v rámci celé české populace 51 %, což je zhruba polovina celé populace. Vlastní výzkum byl zaměřen zejména na věkovou kategorii 18 a více let. Tak bylo potřebné si z dat SLDB 2021 spočítat procentuální podíl žen ve věkové kategorii 18-25 let a bylo zjištěno, že ženy tvoří pouze 49 %. [ČSÚ, SLDB 2021]

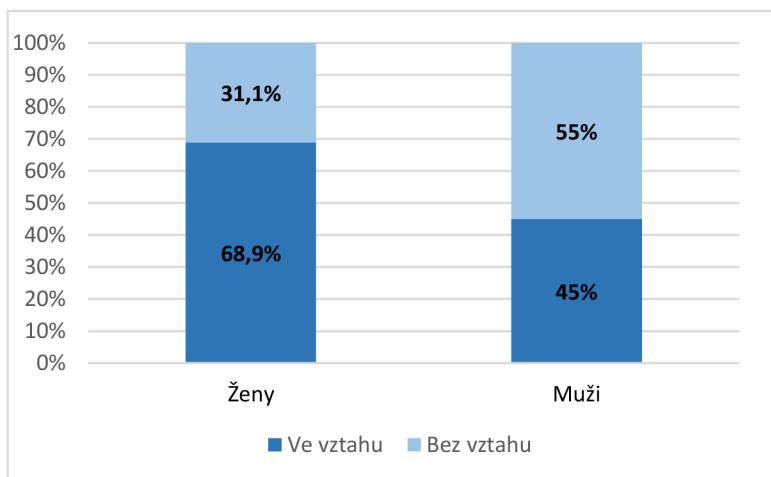
Graf č. 3 – Pohlaví respondentů

2. Současná vztahová situace respondentů

Při interpretaci této otázky pro její lepší vykreslení jsou respondenti rozlišeni na základě pohlaví a jejich následný počet je pak určen jako celek. Což znamená, že ve výzkumu bylo 193 žen a 60 mužů. Tyto hodnoty jsou u pohlaví brány jako 100 %. Téměř 69 % (133) žen mělo v době dotazování vztah. Naopak nadpoloviční většina dotazovaných mužů 55 % (33) jej neměla. Toto zjištění může mít na odpovědi respondentů také určitý vliv.

Graf č. 4 – Současná vztahová situace respondenta

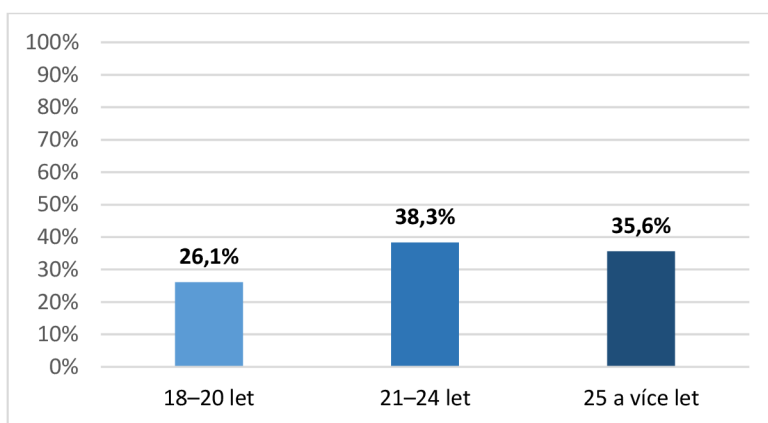
3. Věk respondentů

Následující otázka v pořadí zjišťovala, do jaké věkové kategorie respondent spadá. Z celkového vzorku složeného z 253 respondentů tvořila největší zastoupení věková skupina 21–24 let s podílem 38 % (97). Velmi podobné zastoupení ve výzkumném vzorku

má i kategorie 25 a více let, která tvoří 36 % (90) z celého vzorku. V poslední nejnižší věkové kategorii 18–20 let se do výzkumu zapojilo 26 % (66) respondentů.

Zastoupení pohlaví v jednotlivých věkových kategoriích bylo poměrně vyrovnané, zejména kategorie 21–24 let a 25 a více let byla početně téměř totožná. U žen se dané kategorie vzájemně od sebe lišily pouze o jednu respondentku s procentuálním podílem přibližně 30 % z celku. Naopak ve věkové kategorii 18–20 let byl jejich počet zhruba poloviční, a to 17 %. Muži měli naopak procentuálně nejvíce zastoupeny věkové kategorie 18–20 let s podílem téměř 10 % a kategorii 21–24 let s podílem 8 % z celku. Naopak nejméně zastoupenou věkovou skupinu tvořili muži ve věku 25 a více let, jejichž procentuální zastoupení z celku činilo 6 %.

Graf č. 5 – věková kategorie respondentů

Tabulka č. 2 – Věkové kategorie a pohlaví

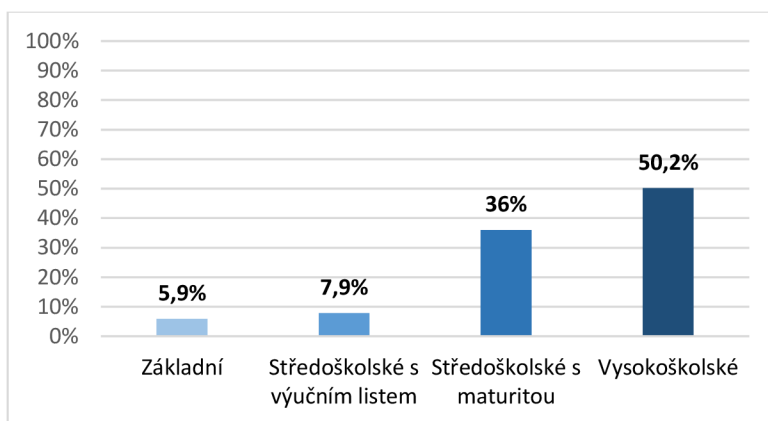
Věková kategorie	Četnost odpovědí dle pohlaví					
	Žena	Muž	Odpovědí celkem	Žena	Muž	% z celku
18–20 let	42	24	66	16,6 %	9,5 %	26,1 %
21–24 let	76	21	97	30,0 %	8,3 %	38,3 %
25 a více let	75	15	90	29,7 %	5,9 %	35,6 %
Celkem	193	60	253	76,3 %	23,7 %	100,0 %

4. Vzdělání respondentů

Další otázka se respondentů ptala na jejich aktuálně studované vzdělání a v případě, že již nestudují, tak na jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Tato otázka byla takto koncipována z toho důvodu, že v tomto věkovém rozmezí spoustu mladých lidí ještě stále studuje a v případě uvádění pouze nejvyššího dosaženého vzdělání, by odpovědi byly spíše jednotvárného charakteru.

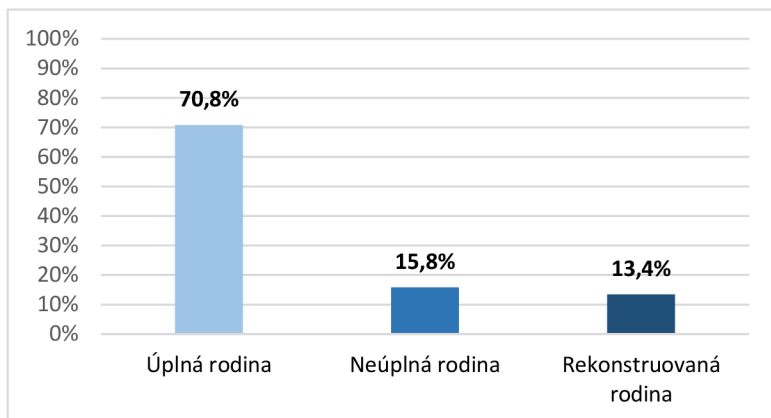
Největší zastoupení mezi respondenty tvořily osoby s aktuálně studovaným či dokončeným vysokoškolským vzděláním, jejich procentuální podíl z celku činil 50 % (127). Převaha v mém vzorku není neočekávaná, neboť většina lidí v mém blízkém okolí má vysokoškolské vzdělání, popřípadě jej studuje a skupiny na Facebookové stránce určené pro dotazníky budou s největší pravděpodobností také navštěvovat převážně studenti vysokých škol se svými dotazníky. Studenti a absolventi středních škol tvořili téměř 44 % (111). Ve výzkumu bylo středoškolské vzdělání rozdělené na zakončené maturitou, jenž mělo 36 % (91) respondentů a zakončené výučním listem, které uvedlo 8 % (20) respondentů. Výzkumu se zúčastnilo i 6 % (15) respondentů, kteří měli dosažené pouze základní vzdělání.

Graf č. 6 – Vzdělání respondentů

5. Rodina původu respondentů

Nadcházející otázka zjišťovala, z jakého typu rodiny respondent pochází. Jsem si vědoma toho, že zde nejsou zahrnuty veškeré možnosti rodinného soužití a existují i výjimky, které zde nemám uvedeny (např. manželé, kteří spolu již netvoří pár, nejsou rozvedeni, ale i přes to spolu žijí a vychovávají děti). Ze získaných dat vyplynulo, že téměř 71 % (179) dotazovaných pochází z úplné rodiny, kde vyrůstali společně s oběma vlastními rodiči. Dalších skoro 16 % respondentů pochází z neúplné rodiny, kde byli vychováni, buď pouze matkou či pouze otcem. Zbýlých 13 % bylo vychováno jedním z rozvedených rodičů a jeho novým partnerem či partnerkou.

Graf č. 7 – Rodina původu respondentů

V souvislosti s rodinou původu je od respondentů zjišťováno, zdali v případě rozvedených rodičů žijí s jejich vlastní matkou nebo otcem. Ze získaných dat vyplynulo, že v případě neúplné a rekonstruované rodiny respondenti nejčastěji vyrůstají s matkou. Dále byly voleny podobně možnosti výchovy otcem a střídavé péče. Ovšem tyto možnosti nedosahovaly ani 2 % zastoupení, tudíž je zřejmé, že tyto způsoby výchovy nejsou v rodinách častým jevem.

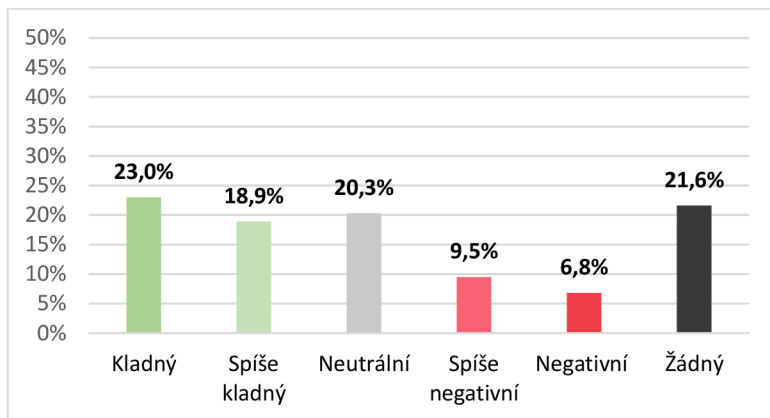
Tabulka č. 3 – Rodina původu společně s rozvedenými rodinami a vychovávajícím rodičem

Rodina původu	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %
Úplná rodina	179	100,0 %
Žijí v úplné rodině (matka, otec)	174	97,2 %
Jiné	5	2,8 %
Neúplná rodina	40	100,0 %
Matka	33	82,5 %
Otec	4	10,0 %
Střídavá péče	3	7,5 %
Rekonstruovaná rodina	34	100,0 %
Matka	26	76,5 %
Otec	4	11,8 %
Střídavá péče	4	11,8 %
Celkový součet	253	100,0 %

Další související otázka s rodinou původu zjišťovala od respondentů jejich vztah s otcem v případě, že jsou jejich rodiče rozvedeni. Otázka byla respondentům položena z toho důvodu, že v literatuře od Dudové je uvedeno, že ve většině případů spadají děti po rozvodu rodičů do péče matky. Tato otázka filtračního typu byla určena pouze pro jedince, kteří pocházejí z rozvedených rodiny. Na otázku odpovědělo celkem 74 respondentů. Největší část z nich má s otcem po rozvodu kladný či spíše kladný vztah 42 % (31). Naopak více jak 16 % (12) dotazovaných vnímá svůj vztah s otcem po rozvodu jako spíše či kompletně negativní. Značná část respondentů 22 % (16) se svým otcem po

rozvodu nemá žádný vztah. Zbýlých 20 % respondentů hodnotí vztah s otcem neutrálně. Respondenti z neúplné rodiny nejčastěji uvedli, že nemají s otcem žádný vztah. Naopak respondenti žijící v rekonstruované rodině nejčastěji odpověděli, že s otcem mají kladný vztah.

Graf č. 8 – Respondenti a jejich vztah s otcem po rozvodu rodičů

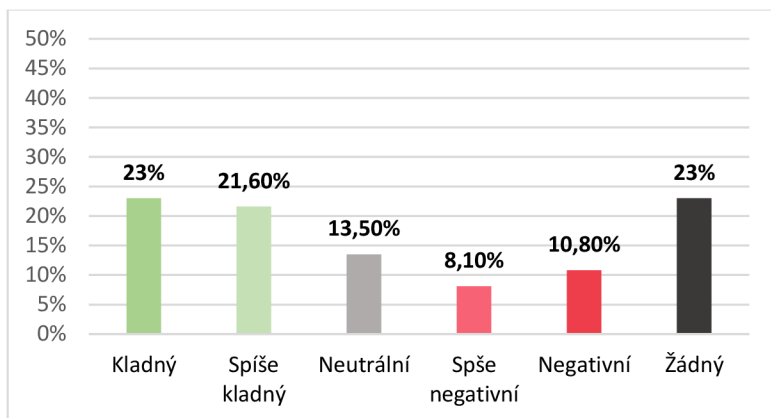

Tabulka č. 4 - Respondenti a jejich vztah s otcem po rozvodu rodičů

Jak hodnotíte po rozvodu rodičů vztah s Vaším otcem?								
	Kladný	Spíše kladný	Neutrální	Spíše negativní	Negativní	Žádný	Celkový součet	Celkový počet
Neúplná rodina	10,0 %	12,5 %	22,5 %	12,5 %	12,5 %	30,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	38,2 %	26,5 %	17,6 %	5,9 %	0,0 %	11,8 %	100,0 %	34
Celkový součet	23,0 %	18,9 %	20,3 %	9,5 %	6,8 %	21,6 %	100,0 %	74

Druhá otázka filtračního typu byla směřována na respondenty, kteří žijí v rodině s jedním z jejich rodičů a jeho novým partnerem či partnerkou. Na otázku odpovědělo celkem 74 respondentů. Největší podíl respondentů 45 % (33) hodnotí vztah s novým partnerem rodiče kladně či spíše kladně. Za negativní či spíše negativní tento vztah označuje 19 % (14) respondentů. Dalších téměř 14 % (10) vnímá jejich vztah jako neutrální. A zbylá část respondentů 23 % (17) nemá s novým partnerem rodiče žádný vztah.

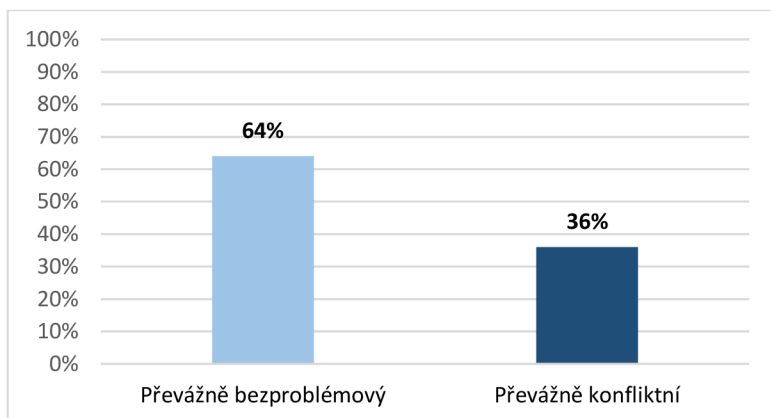
Graf č. 9 – Hodnocení vztahu respondentů s novým partnerem rodiče

6. Hodnocení vztahu rodičů respondenty

Otázka zjišťující vztahovou situaci rodičů byla položena všem respondentům. Z hodnocení vztahu rodičů respondenty vyplývá, že většina z nich 64 % (162) hodnotí vztah svých rodičů jako převážně bezproblémový. Zbýlá část dotazovaných 36 % (91) klasifikuje vztah svých rodičů jako převážně konfliktní. Vzhledem k tomu, že většina dotazovaných vyrůstala v úplné rodině je zajímavé, že ze získaných dat vyplývá, že i přes to někteří rodiče měli spíše konfliktní vztah, i tak v něm setrvali. Dokonce téměř 19 % (47) dotazovaných uvedlo, že ačkoliv žijí v úplné rodině, jejich rodiče mají převážně konfliktní vztah. Dále ze sesbíraných dat vyplývá, že jedinci žijící v neúplné rodině či s jedním z rodičů a jeho novým partnerem/partnerkou hodnotí vztah svých rodičů spíše konfliktně. Avšak shodný procentuální podíl 6 % (15) jedinců z obou těchto typů rodin uvedlo, že jejich rodiče měli bezproblémový vztah, i přesto jej ukončili.

Graf č. 10 – Hodnocení vztahu rodičů respondenty

Tabulka č. 5 – Hodnocení vztahu rodičů

Rodina původu	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %
Úplná rodina	179	100,0 %
Převážně bezproblémový	132	73,7 %
Převážně konfliktní	47	26,3 %
Neúplná rodina	40	100,0 %
Převážně bezproblémový	15	37,5 %
Převážně konfliktní	25	62,5 %
Rekonstruovaná rodina	34	100,0 %
Převážně bezproblémový	15	44,1 %
Převážně konfliktní	19	55,9 %
Celkový součet	253	100,0 %

7. Míra souhlasu respondentů s výroky

První z baterií otázek zjišťovala míru souhlasu respondenta s několika výroky, které nepřímo zjišťovaly jeho postoj k manželství, rodičovství a rozvodům. Ačkoliv jsem chtěla primárně zkoumat pohled na rozvody, rozhodla jsem se do výzkumu zahrnout i tyto další kategorie, neboť se s rozvody poměrně úzce pojí. Odpovědi respondentů na výroky týkající se manželství a rodičovství byly téměř jednoznačné, avšak co se týkalo výroků ohledně rozvodů, jejich výsledky nebyly tak jasné. S výrokem, který tvrdil, že špatné manželství je lepší než žádné manželství spíše či určitě nesouhlasilo téměř 96 % (242) respondentů. Rovněž také skoro 90 % (226) dotazovaných určitě či spíše souhlasilo s tím, že je v pořádku, když spolu dva lidé žijí bez toho, aniž by plánovali sňatek. Co se týká výchovy dítěte, většina respondentů 81 % (206) spíše či určitě souhlasila s tvrzením, že dítě může vychovat pouze jeden rodič stejně dobře jako oba rodiče společně. S výrokem o udržení manželství kvůli dětem i přes manželské neshody spíše či určitě nesouhlasilo přes 90 % (228) respondentů. Ovšem zde stojí za zmínku rozdíl pouze 1 procentního bodu mezi souhlasem a spíše souhlasem s tímto výrokem. Přes 62 % (158) dotazovaných spíše či určitě souhlasilo s tvrzením, že je nutné při rozvodu třeba zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň. S posledním výrokem tvrdícím, že rozvod je jediným správným řešením situace, kdy pár není schopen řešit své manželské problémy, nesouhlasilo téměř 59 % (149) respondentů.

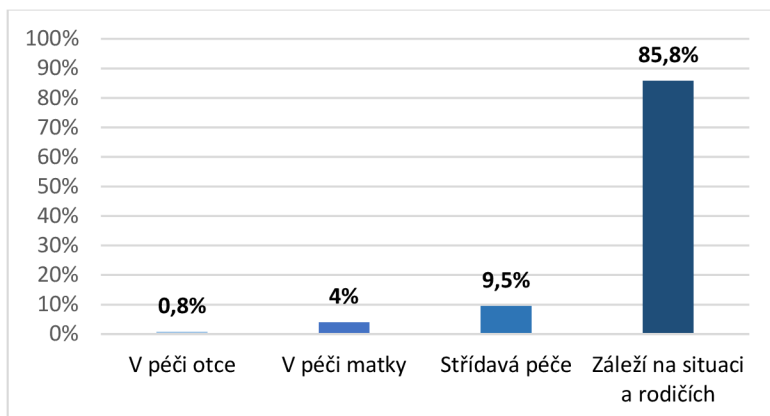
Tabulka č. 6 – Míra souhlasu respondentů s výroky

Míra souhlasu s výrokem	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %
Špatné manželství je lepší než žádné manželství.	253	100,0 %
Určitě souhlasím	3	1,2 %
Spíše souhlasím	8	3,2 %
Spíše nesouhlasím	64	25,3 %
Určitě nesouhlasím	178	70,4 %
Je v pořádku, když lidé žijí spolu, aniž by plánovali sňatek.	253	100,0 %
Určitě souhlasím	158	62,5 %
Spíše souhlasím	68	26,9 %
Spíše nesouhlasím	22	8,7 %
Určitě nesouhlasím	5	2,0 %
Dítě může vychovat stejně dobře jeden z rodičů jako oba společně.	253	100,0 %
Určitě souhlasím	79	31,2 %
Spíše souhlasím	127	50,2 %
Spíše nesouhlasím	36	14,2 %
Určitě nesouhlasím	11	4,3 %
Jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat pohromadě, i když spolu nemohou vyjít.	253	100,0 %
Určitě souhlasím	6	2,4 %
Spíše souhlasím	19	7,5 %
Spíše nesouhlasím	113	44,7 %
Určitě nesouhlasím	115	45,5 %
Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.	253	100,0 %
Určitě souhlasím	35	13,8 %
Spíše souhlasím	123	48,6 %
Spíše nesouhlasím	74	29,2 %
Určitě nesouhlasím	21	8,3 %
Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.	253	100,0 %
Určitě souhlasím	40	15,8 %
Spíše souhlasím	64	25,3 %
Spíše nesouhlasím	101	39,9 %
Určitě nesouhlasím	48	19,0 %

8. Názor na péči o dítě po rozvodu

Respondentům byla také položena otázka, u koho si myslí, že by mělo dítě po rozvodu rodičů zůstat v péči. Tato otázka je respondentům rovněž položena z důvodu dočtení se v literatuře od Dudové, že „... děti bývají v 90 % případů svěřeny do výhradní výchovy matce, ...“. [Dudová, Hastrmanová 2007] Ačkoliv ve většině případů skončí děti v péči matky, respondenti v převážné většině téměř 86 % (217) odpověděli, že při rozhodování o umístění dětí do péče záleží na konkrétní situaci a rodičích. Téměř 10 % (24) dotazovaných se naopak domnívá, že by měly děti zůstat ve střídavé péči. Zbylá část respondentů volila výhradně péči matky a pouze 1 % respondentů volilo péči otce.

Graf č. 11 – Péče o dítě po rozvodu

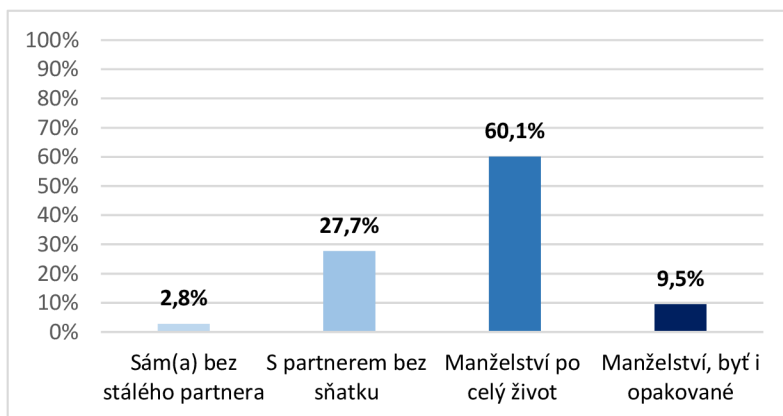

9. Preference soužití do budoucna dle respondentů

Otázka na preferenci budoucího způsobu soužití byla respondentům položena z důvodu zjištění, zdali stále většina mladých lidí považuje za ideální typ soužití s partnerem v manželství, neboť díky uzavřeným manželstvím se dá lépe pozorovat a evidovat rozvodovost ve společnosti.

Ze sesbíraných dat vyplývá, že téměř 71 % (176) respondentů by chtělo v budoucnu uzavřít manželství. Z toho skoro 10 % (24) dotazovaných uvádí, že by chtěli žít v manželství i v případě, kdy se bude jednat o opakovaný sňatek. Skoro 28 % (70) respondentů sdělilo, že by chtělo žít s partnerem bez sňatku. Zbývá zhruba 3 % (7) respondentů naopak neplánují v budoucnu mít žádného stálého partnera. Podobné výsledky ohledně budoucí preference partnerského života získala v rámci svého šetření z roku 2000 i Hamplová, kde zjistila, že 90 % respondentů ve věkové kategorii 18-30 let, chce vstoupit do manželství. Ze získaných dat plyne, že trend nesezdaných soužití by se v rámci budoucích generací nemusel nijak zásadně rozšiřovat. [Hamplová 2000: 68]

Graf č. 12 – Preference soužití do budoucna dle respondentů

10. Míra souhlasu respondenta s otázkami ohledně rozvodů

Většina respondentů přesněji řečeno 85 % (215) tvrdí, že je rozvod v blízkém okolí spíše či určitě neovlivnil, co se týče jejich zájmu o uzavírání vlastního manželství. Přes 90 % (228) respondentů vnímá rozvod jako spíše nebo určitě náročný pro aktéry, kteří si jím procházejí. 75 % (190) dotazovaných uvedlo, že při seznamování s novým člověkem nemění svůj přístup k dané osobě, pokud pochází z rozvedené rodiny. Jednají se všemi stejně. Ovšem zde se vyskytla procentuální shoda u možností spíše a určitého souhlasu. Rovněž přes 66 % (168) respondentů spíše či určitě nevnímá doslechnutí se o rozvodu jako zarážející jev.

Tabulka č. 7 – Míra souhlasu respondentů

Míra souhlasu	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %
Pociťujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?	253	100,0 %
Určitě ano	6	2,4 %
Spíše ano	32	12,6 %
Spíše ne	97	38,3 %
Určitě ne	118	46,6 %
Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?	253	100,0 %
Určitě ano	137	54,2 %
Spíše ano	91	36,0 %
Spíše ne	20	7,9 %
Určitě ne	5	2,0 %
Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup?	253	100 %
Určitě ano	11	4,3 %
Spíše ano	52	20,6 %
Spíše ne	95	37,5 %
Určitě ne	95	37,5 %
Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?	253	100,0 %
Určitě ano	11	4,3 %
Spíše ano	74	29,2 %
Spíše ne	108	42,7 %
Určitě ne	60	23,7 %

11. Míra souhlasu respondenta s otázkami ohledně manželství a rozvodů

Rozvod partnerů, kteří v rámci svého vztahu měli drobné nedostatky, 81 % (202) respondentů nevnímá jako správné řešení. Naopak se téměř 96 % (242) dotazovaných domnívá, že je lepší zkusit na těchto drobných nedostacích ve vztahu zapracovat. Dále si dokonce 81 % (204) respondentů myslí, že v případě, kdy jsou manželé v dlouhodobě

nefunkčním vztahu, je lepší jej ukončit. Přes 89 % (226) respondentů vnímá rozvod partnerů v dlouhodobém nefunkčním vztahu jako „prospěšný“. S udržení manželství za každou cenu i na úkor vlastního štěstí v případě, kdy má daný pár děti, spíše či určitě nesouhlasí více jak 90 % (229) dotazovaných. Zde nastal rozdíl pouze 3 procentních bodů mezi odpověďmi spíše ne a určitě ne.

Tabulka č. 8 - Míra souhlasu respondentů

Míra souhlasu	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %
Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?	253	100,0 %
Určitě ano	7	2,8 %
Spíše ano	41	16,2 %
Spíše ne	144	56,9 %
Určitě ne	61	24,1 %
Domníváte se naopak, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zapracovat?	253	100,0 %
Určitě ano	176	69,6 %
Spíše ano	66	26,1 %
Spíše ne	10	4,0 %
Určitě ne	1	0,4 %
Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?	253	100,0 %
Určitě ano	49	19,4 %
Spíše ano	155	61,3 %
Spíše ne	36	14,2 %
Určitě ne	13	5,1 %
Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako “prospěšný”?	253	100,0 %
Určitě ano	82	32,4 %
Spíše ano	144	56,9 %
Spíše ne	21	8,3 %
Určitě ne	6	2,4 %
Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?	253	100,0 %
Určitě ano	5	2,0 %
Spíše ano	19	7,5 %
Spíše ne	111	43,9 %
Určitě ne	118	46,6 %

12. Opatření vůči rozvodovosti dle respondentů

Poslední baterie otázek se týkala možných opatření vůči rozvodovosti a názoru respondenta, zdali by byl pro jejich změnu či nikoliv. Přes 84 % (213) respondentů spíše či určitě nesouhlasí se zpřísněním zákonných podmínek rozvodu. Zde se vyskytl v odpovědích na škále nesouhlasu rozdíl pouze 2 procentních bodů. Se zvýšením pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství spíše či určitě

souhlasí přes 81 % (206) dotazovaných. Co se týká názoru na zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi, tak téměř 87 % (219) je spíše či určitě proti tomuto omezení. Skoro 54 % (136) respondentů uvádí, že spíše či určitě souhlasí se zvýšením pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodů. Poslední opatření se týkalo zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci; s nímž spíše či určitě souhlasí 95 % (240) respondentů.

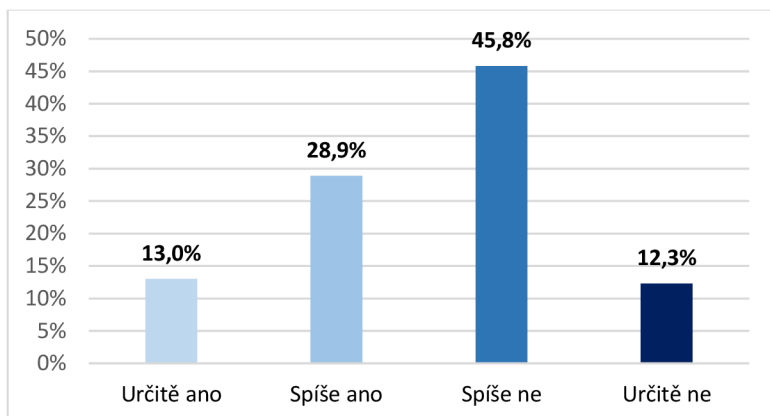
Tabulka č. 9 – Opatření vůči rozvodovosti dle respondentů

Opatření vůči rozvodům	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %
Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu	253	100 %
Určitě souhlasím	7	2,8 %
Spíše souhlasím	33	13 %
Spíše nesouhlasím	109	43,1 %
Určitě nesouhlasím	104	41,1 %
Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství	253	100 %
Určitě souhlasím	90	35,6 %
Spíše souhlasím	116	45,8 %
Spíše nesouhlasím	37	14,6 %
Určitě nesouhlasím	10	4 %
Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi	253	100 %
Určitě souhlasím	7	2,8 %
Spíše souhlasím	27	10,7 %
Spíše nesouhlasím	89	35,2 %
Určitě nesouhlasím	130	51,4 %
Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům	253	100 %
Určitě souhlasím	41	16,2 %
Spíše souhlasím	95	37,5 %
Spíše nesouhlasím	84	33,2 %
Určitě nesouhlasím	33	13 %
Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci	253	100 %
Určitě souhlasím	173	68,4 %
Spíše souhlasím	67	26,5 %
Spíše nesouhlasím	11	4,3 %
Určitě nesouhlasím	2	0,8 %

13. Obava respondentů ohledně rozvodu v budoucnu

Předposlední otázka se respondentů ptala, zdali se obávají, že by si někdy v budoucnu mohli oni sami po uzavření sňatku procesem rozvodu projít. 58 % (147) respondentů uvádí, že se rozvodu spíše či určitě neobává. Naopak téměř 42 % (106) uvádí, že se rozvodu v budoucnu spíše či určitě obává. Nejvíce volenou odpovědí mezi respondenty bylo spíše ne s podílem 46 % (116).

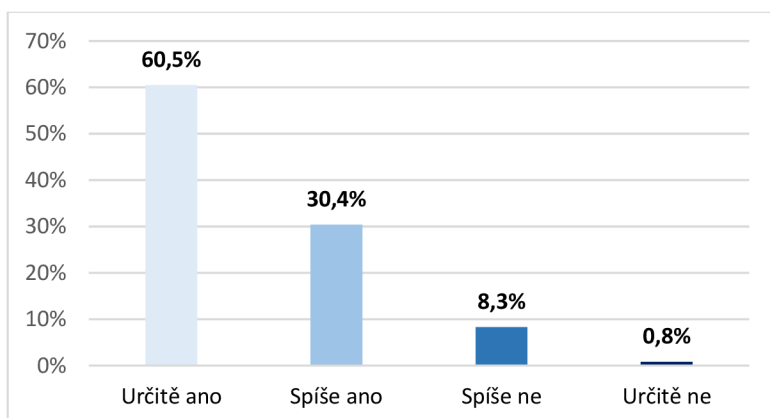
Graf č. 13 – Obava respondentů ohledně rozvodu v budoucnu

14. Četnost rozvodů dnes pohledem respondentů

Poslední otázka dotazníkového šetření se zajímala o to, zdali vnímají v dnešní době četnost rozvodů jako častější v porovnání např. s obdobím mládí našich rodičů. Skoro 91 % (230) dotazovaných odpovídá, že se podle nich dnes vyskytují rozvody spíše či určitě častěji, než tomu bylo dříve. Pouze 9 % se domnívá, že se četnost rozvodů dnes spíše či určitě neliší od dob dřívějších. Myslím si, že jedinci vnímají v dnešní době vyšší výskyt rozvodů kvůli tomu, protože se o tom ve společnosti a obecně v médiích více mluví. Avšak při pohledu na úhrnnou rozvodovost v posledním desetiletí je možné pozorovat spíše její klesající tendenci. Podrobněji je tento jev rozebrán v kapitole 2.3.3 Rozvodovost v České republice.

Graf č. 14 – Četnost rozvodů dnes pohledem respondentů

4.1 Výsledky tříděné podle nezávisle proměnných

Postoj k rozvodům byl měřen větším množstvím otázek, avšak většina z nich se pomocí řádkových procent ukázala být statisticky nevýznamná. Nejen z tohoto důvodu, ale i z důvodu rozsahu práce, jsou zde uvedeny pouze výsledky, které jsou statisticky

významné. Zbylé statisticky nevýznamné výsledky jsou v příloze viz. příloha č.3. Rovněž jsou v příloze č. 3 i tabulky porovnávající vlastní výzkum s již realizovaným výzkumem VUPSV *Rodina 2001*.

Hypotéza č. 1: Postoj k rozvodům se bude lišit v závislosti na věkové kategorii respondentů.

Ze získaných dat od respondentů vyplynulo pár významnějších rozdílů v postoji k rozvodům v závislosti na věkové kategorii. I přes fakt, že se respondenti v převážné většině shodli, že proces rozvodu je určitě náročný pro všechny zúčastněné osoby, spíše či určitě nesouhlasí s udržením manželského svazku za každou cenu zejména kvůli dětem. Z čehož je tedy možné usoudit, že dítě pro ně neznamená překážku v rozvodu. Ovšem zde byla nalezena odlišnost v odpovědích mezi věkovými kategoriemi. Ukázalo se, že jedinci z věkové kategorie 18–20 let mají konzervativnější pohled na udržení vztahu kvůli dětem. Další odlišnost se vyskytla u vyjádření soucitu při zjištění, že nově poznaná osoba pochází z rozvedené rodiny. Zde se ukázalo, že osoby starší 25 let k takové osobě přistupují stejně jako k ostatním a nevolí k ní jiný přístup. Zatímco jedinci z nižších věkových kategorií nebyli ve svých odpovědích tak jednoznační. U opatření vůči rozvodovosti byla významnější odlišnost u zpřísnění zákonných podmínek rozvodu, kdy jsou opět respondenti starší 25 let v nadpoloviční většině proti zpřísnění. Zatímco jedinci z mladších kategorií jsou v tomto ohledu opatrnější.

Tabulka č. 10 - Míra souhlasu s výrokem

Jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat pohromadě, i když spolu nemohou vyjít.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18–20	3,0 %	6,1 %	62,1 %	28,8 %	100,0 %	66
21–24	2,1 %	9,3 %	41,2 %	47,4 %	100,0 %	97
25+	2,2 %	6,7 %	35,6 %	55,6 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,4 %	7,5 %	44,7 %	45,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,037 → statisticky významné

Tabulka č. 11 - Míra souhlasu s výrokem

Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18–20	12,1 %	24,2 %	31,8 %	31,8 %	100,0 %	66
21–24	1,0 %	25,8 %	37,1 %	36,1 %	100,0 %	97
25+	2,2 %	12,2 %	42,2 %	43,3 %	100,0 %	90
Celkový součet	4,3 %	20,6 %	37,5 %	37,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,003 → statisticky významné

Tabulka č. 12 - Míra souhlasu s opatřeními

Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18–20	6,1 %	15,2 %	51,5 %	27,3 %	100,0 %	66
21–24	3,1 %	12,4 %	44,3 %	40,2 %	100,0 %	97
25+	0,0 %	12,2 %	35,6 %	52,2 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,8 %	13,0 %	43,1 %	41,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,035 → statisticky významné

Hypotéza č. 2: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na pohlaví respondentů.

U odpovědi v závislosti na pohlaví byl na první pohled zřejmý rozdíl mezi muži a ženami. Ženy totiž častěji volily odpovědi na škále určitě ano či určitě ne, zatímco muži častěji volili odpovědi spíše ano či spíše ne. Za zajímavé zjištění považuji to, že ženy nesouhlasí se setrváním ve vztahu kvůli dětem více než muži. Očekávala bych spíše větší ohleduplnost k dětem ze strany žen. Výraznější odlišnost v odpovědích byla u tvrzení, že rozvod je jediným správným řešením situace, kdy pár není schopen řešit své manželské problémy. Ženy nejčastěji s podílem 40 % volily odpověď určitě ne, zatímco muži shodně po 30 % volili možnosti určitě ano a spíše ano. Další rozdíl téměř 17 procentních bodů se vyskytl u názoru, zda je lepší na vztahu s nedostatky zkusit ještě zapracovat. Ženy byly s téměř 74 % pro možnost určitě ano u mužů tuto možnost volilo 57 % z nich. U zvýšení opatření vůči rozvodovosti se vyskytly 3 významnější rozdíly, a to u zpřísnění zákonných podmínek rozvodu, zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství, zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi. Ovšem

zde opět ženy zaujímaly vyhraněnější postoj. Z odpovědí žen v rámci tohoto výzkumu lze usoudit, že mají k rozvodům liberálnější postoj než muži. Ovšem z doposud nastudované literatury od Hamplové by byl očekávaný spíše otevřenější postoj z mužské strany.

Tabulka č. 13 - Míra souhlasu s výrokem

Jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat pohromadě, i když spolu nemohou vyjít.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	2,1 %	6,7 %	39,4 %	51,8 %	100,0 %	193
Muž	3,3 %	10,0 %	61,7 %	25,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,4 %	7,5 %	44,7 %	45,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,004 → statisticky významné

Tabulka č. 14 - Míra souhlasu s výrokem

Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	43,0 %	23,8 %	21,2 %	11,9 %	100,0 %	193
Muž	30,0 %	30,0 %	11,7 %	28,3 %	100,0 %	60
Celkový součet	39,9 %	25,3 %	19,0 %	15,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,005 → statisticky významné

Tabulka č. 15 - Míra souhlasu s výrokem

Domníváte se, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zapracovat?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	73,6 %	25,9 %	0,5 %	0,0 %	100,0 %	193
Muž	56,7 %	26,7 %	15,0 %	1,7 %	100,0 %	60
Celkový součet	69,6 %	26,1 %	4,0 %	0,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 16 - Míra souhlasu s výrokem

Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	1,0 %	6,7 %	38,3 %	53,9 %	100,0 %	193
Muž	5,0 %	10,0 %	61,7 %	23,3 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,0 %	7,5 %	43,9 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 17 - Míra souhlasu s opatřením

Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	2,1 %	10,9 %	41,5 %	45,6 %	100,0 %	193
Muž	5,0 %	20,0 %	48,3 %	26,7 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,8 %	13,0 %	43,1 %	41,1 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,032 → statisticky významné

Tabulka č. 18 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	39,4 %	42,0 %	16,1 %	2,6 %	100,0 %	193
Muž	23,3 %	58,3 %	10,0 %	8,3 %	100,0 %	60
Celkový součet	35,6 %	45,8 %	14,6 %	4,0 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,012 → statisticky významné

Tabulka č. 19 - Míra souhlasu s opatřením

Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	1,6 %	9,3 %	31,6 %	57,5 %	100,0 %	193
Muž	6,7 %	15,0 %	46,7 %	31,7 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,002 → statisticky významné

Hypotéza č. 3: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na vzdělání respondentů.

Ze získaných dat se dá usoudit, že vzdělání respondenta může mít lehký vliv na jeho postoj k rozvodům. Samozřejmě je možné, že data mohl ovlivnit menší počet respondentů s dokončeným základním vzděláním a středoškolským vzděláním s výučním listem. Jejich procentuální podíl z celku činil dohromady pouhých 14 %. Odlišnosti se opět vyskytovaly zejména na úrovni vyhraněnosti souhlasu či nesouhlasu. Lidé se základním vzděláním se nejčastěji lišili od ostatních svojí vyhraněností názoru, rovněž se u nich nejvíce vyskytovaly výchyly v odpovědích.

První významnější odlišnost se vyskytla u setrvání rodičů ve vztahu v případě, kdy mají děti. U vysokoškolsky vzdělaných respondentů s podílem 54 % převažoval nesouhlas s daným výrokiem. U středoškolsky vzdělaných s výučním listem volilo 70 % respondentů spíše nesouhlas. Zatímco u lidí se základním a středoškolským vzděláním s maturitou nebyla volba tak jednoznačná. Nejmenší ohled na děti berou lidé z řad středoškolsky vzdělaných s výučním listem. Další odlišnost se vyskytla u vyjádření soucitu při zjištění, že nově poznaná osoba pochází z rozvedené rodiny. Zde se ukázalo, že středoškolsky vzdělaní lidé s maturitou a vysokoškolsky vzdělaní s těmito osobami spíše soucítí. Naopak lidé se základním a středoškolským vzděláním s výučním listem k takovýmto osobám mají stejný přístup jako k ostatním. Ovšem u lidí se základním vzděláním zároveň došlo k procentuální shodě 33 % s možností, že spíše vyjadřují soucit. Další odlišnost vyplynula u názoru, zdali je rozvod partnerů s drobnými nedostatky ve vztahu v pořádku. Pouze respondenti se základním vzděláním tento rozvod hodnotí jako spíše v pořádku, zatímco ostatní lidé s vyšším vzděláním téměř shodně se zastoupením 60 % uvedli, že s daným tvrzením spíše nesouhlasí. U pocitu vlivu rozvodu z okolí na zájem uzavírat manželství pociťují mírný vliv pouze středoškolsky vzdělaní lidé s výučním listem. Co se týče názoru na zapracování vztahu v případě nedostatků, tak nejvíce jsou pro nápravu se zastoupením 75 % středoškolsky vzdělaní lidé s maturitou. Nejméně pak s rozdílem téměř 25 procentuálních bodů lidé s výučním listem. Rozvod manželů v nefunkčním vztahu vnímají jako „prospěšný“ lidé se základním a středoškolským vzděláním s výučním listem. U zvýšení opatření vůči rozvodovosti byly významnější odlišnosti u: zpřísnění zákonných podmínek rozvodu, zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi a zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům.

Z výše řečeného tedy vyplývá, že data v rámci výzkumného vzorku svědčí ve prospěch této hypotézy. Lidé s nižším vzděláním zaujímají k rozvodům otevřenější postoj.

Tabulka č. 20 - Míra souhlasu s výrokem

Jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat pohromadě, i když spolu nemohou vyjít.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	13,3 %	0,0 %	46,7 %	40,0 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	5,0 %	10,0 %	70,0 %	15,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	1,1 %	8,8 %	48,4 %	41,8 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	1,6 %	7,1 %	37,8 %	53,5 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,4 %	7,5 %	44,7 %	45,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,011 → statisticky významné

Tabulka č. 21 - Míra souhlasu s výrokem

Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	20,0 %	33,3 %	13,3 %	33,3 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	10,0 %	15,0 %	20,0 %	55,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	4,4 %	19,8 %	38,5 %	37,4 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	1,6 %	20,5 %	42,5 %	35,4 %	100,0 %	127
Celkový součet	4,3 %	20,6 %	37,5 %	37,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,016 → statisticky významné

Tabulka č. 22 - Míra souhlasu s výrokem

Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	20,0 %	33,3 %	26,7 %	20,0 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	0,0 %	30,0 %	60,0 %	10,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	1,1 %	11,0 %	60,4 %	27,5 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	2,4 %	15,7 %	57,5 %	24,4 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,8 %	16,2 %	56,9 %	24,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 23 – Míra souhlasu s výrokem

Pocítujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	6,7 %	20,0 %	20,0 %	53,3 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	15,0 %	5,0 %	45,0 %	35,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	0,0 %	16,5 %	37,4 %	46,2 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	1,6 %	10,2 %	40,2 %	48,0 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,4 %	12,6 %	38,3 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,007 → statisticky významné

Tabulka č. 24 - Míra souhlasu s výrokem

Domníváte se, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zapracovat?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	66,7 %	13,3 %	13,3 %	6,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	50,0 %	25,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	74,7 %	24,2 %	1,1 %	0,0 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	69,3 %	29,1 %	1,6 %	0,0 %	100,0 %	127
Celkový součet	69,6 %	26,1 %	4,0 %	0,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 25 - Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako "prospěšný"?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	33,3 %	33,3 %	13,3 %	20,0 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	45,0 %	35,0 %	20,0 %	0,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	37,4 %	54,9 %	6,6 %	1,1 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	26,8 %	64,6 %	7,1 %	1,6 %	100,0 %	127
Celkový součet	32,4 %	56,9 %	8,3 %	2,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 26 - Míra souhlasu s výrokem

Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	13,3 %	6,7 %	33,3 %	46,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	0,0 %	25,0 %	50,0 %	25,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	1,1 %	6,6 %	48,4 %	44,0 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	1,6 %	5,5 %	40,9 %	52,0 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,0 %	7,5 %	43,9 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,005 → statisticky významné

Tabulka č. 27 - Míra souhlasu s opatřením

Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	13,3 %	6,7 %	40,0 %	40,0 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	10,0 %	30,0 %	40,0 %	20,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	2,2 %	11,0 %	45,1 %	41,8 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	0,8 %	12,6 %	42,5 %	44,1 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,8 %	13,0 %	43,1 %	41,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,021 → statisticky významné

Tabulka č. 28 - Míra souhlasu s opatřením

Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	13,3 %	20,0 %	13,3 %	53,3 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	15,0 %	20,0 %	50,0 %	15,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	1,1 %	6,6 %	39,6 %	52,7 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	0,8 %	11,0 %	32,3 %	55,9 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 29 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	40,0 %	13,3 %	26,7 %	20,0 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	35,0 %	40,0 %	10,0 %	15,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	13,2 %	38,5 %	35,2 %	13,2 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	12,6 %	39,4 %	36,2 %	11,8 %	100,0 %	127
Celkový součet	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,032 → statisticky významné

Hypotéza č. 4: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti na rodině původu respondentů.

Ze získaných dat vyplývá, že rodina původu na postoj respondentů vůči rozvodům může mít určitý vliv. Působení rozvodu z blízkého okolí na vlastní zájem o uzavření sňatku nejvíce pociťují lidé z rekonstruovaných rodin. Co se týče soucitu s nově poznanými lidmi z rozvedené rodiny, tak lidé z rekonstruovaných a neúplných rodin převážně k těmto jedincům přistupují stejně jako k ostatním, zatímco lidé z úplných rodin k těmto osobám vyjadřují největší míru soucitu. Toto zjištění je pro mě zajímavé, protože bych čekala, že to bude spíše naopak. Ovšem jedinci z neúplných a rekonstruovaných rodin nemusí tuto situaci pro osobu hodnotit tak náročně, protože si jí oni sami prošli. U možnosti, zdali se má manželský pár v dlouhodobě nefunkčním vztahu uchýlit k rozvodu, vyjádřili nejmenší souhlas respondenti z neúplných rodin s rozdílem zhruba 20 procentních bodů. V rámci baterie otázek zpřísnění opatření vůči rozvodovosti je významná odlišnost pouze u zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci. Ovšem opět k mému překvapení chtěli zlepšení nejvíce respondenti z úplných rodin.

Tabulka č. 30 - Míra souhlasu s výrokem

Pocítujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	1,1 %	7,3 %	41,9 %	49,7 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	2,5 %	27,5 %	25,0 %	45,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	8,8 %	23,5 %	35,3 %	32,4 %	100,0 %	34
Celkový součet	2,4 %	12,6 %	38,3 %	46,6 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 31 - Míra souhlasu s výrokem

Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	4,5 %	24,6 %	41,9 %	29,1 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	2,5 %	10,0 %	20,0 %	67,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	5,9 %	11,8 %	35,3 %	47,1 %	100,0 %	34
Celkový součet	4,3 %	20,6 %	37,5 %	37,5 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 32 - Míra souhlasu s výrokem

Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	5,0 %	31,8 %	44,1 %	19,0 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	0,0 %	12,5 %	45,0 %	42,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	5,9 %	35,3 %	32,4 %	26,5 %	100,0 %	34
Celkový součet	4,3 %	29,2 %	42,7 %	23,7 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 33 - Míra souhlasu s výrokem

Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	14,0 %	65,4 %	15,1 %	5,6 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	32,5 %	60,0 %	7,5 %	0,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	32,4 %	41,2 %	17,6 %	8,8 %	100,0 %	34
Celkový součet	19,4 %	61,3 %	14,2 %	5,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,011 → statisticky významné

Hypotéza č. 5: Postoj k rozvodům se bude diferencovat v závislosti podle vztahu rodičů respondentů.

V závislosti vztahu rodičů a jeho vlivu na rozvod byly rovněž nalezeny drobné odlišnosti. První z nich se vyskytla u vnímání náročnosti rozvodu pro všechny zúčastněné aktéry. Lidé s rodiči, jenž měli převážně konfliktní vztah vnímají tento proces o 10 procentních bodů jako náročnější. Avšak při seznamování s novými osobami, které rovněž pocházejí z rozvedených rodin nevyjadřují soucit. Oproti tomu jedinci rodičů s převážně bezproblémovým vztahem k takovým osobám volí o více jak 10 procentních bodů větší soucit. Taktéž se vyskytla odlišnost u vnímání informace o rozvodu jako zarážející. U jedinců s převážně problémovým vztahem rodičů se vyskytla shoda u odpovědí spíše ne a určitě ne, avšak lze z toho usoudit, že je pro ně tato informace méně zarážející než pro jedince, jejichž rodiče měli spíše bezproblémový vztah. Taktéž byla drobná odlišnost u jedinců s rodiči v převážně bezproblémovém vztahu, neboť ti spatřují rozvod s drobnými nedostatky více v pořádku než respondenti s konfliktním vztahem rodičů. Dále lidé, jejichž rodiče měli převážně bezproblémový vztah jsou o téměř 15 procentních bodů více proto, aby se na vztahu s drobnými nedostatky zkusilo ještě zapracovat. Poslední významnější rozdíl byl u obavy z vlastního rozvodu po uzavření sňatku, kde se ho respondenti s rodiči v převážně konfliktním vztahu obávají o skoro 20 procentních bodů méně. U zpřísnění podmínek vůči rozvodovosti nebyly nalezeny významné rozdíly.

Tabulka č. 34 - Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	50,0 %	36,4 %	11,1 %	2,5 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	61,5 %	35,2 %	2,2 %	1,1 %	100,0 %	91
Celkový součet	54,2 %	36,0 %	7,9 %	2,0 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,049 → statisticky významné

Tabulka č. 35 - Míra souhlasu s výrokem

Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	4,9 %	24,7 %	42,0 %	28,4 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	3,3 %	13,2 %	29,7 %	53,8 %	100,0 %	91
Celkový součet	4,3 %	20,6 %	37,5 %	37,5 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 36 - Míra souhlasu s výrokem

Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	3,7 %	34,6 %	45,7 %	16,0 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	5,5 %	19,8 %	37,4 %	37,4 %	100,0 %	91
Celkový součet	4,3 %	29,2 %	42,7 %	23,7 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance <,001 → statisticky významné

Tabulka č. 37 - Míra souhlasu s výrokem

Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	1,9 %	11,7 %	59,9 %	26,5 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	4,4 %	24,2 %	51,6 %	19,8 %	100,0 %	91
Celkový součet	2,8 %	16,2 %	56,9 %	24,1 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,033 → statisticky významné

Tabulka č. 38 - Míra souhlasu s výrokem

Domníváte se, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zapracovat?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	74,7 %	24,1 %	1,2 %	0,0 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	60,4 %	29,7 %	8,8 %	1,1 %	100,0 %	91
Celkový součet	69,6 %	26,1 %	4,0 %	0,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,006 → statisticky významné

Tabulka č. 39 - Obava z rozvodu po uzavření sňatku

Obava z rozvodu po uzavření sňatku						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	8,0 %	28,4 %	51,9 %	11,7 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	22,0 %	29,7 %	35,2 %	13,2 %	100,0 %	91
Celkový součet	13,0 %	28,9 %	45,8 %	12,3 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,006 → statisticky významné

Hypotéza č. 6: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat v závislosti na věkové kategorii.

Ze získaných dat v rámci výzkumu je zřejmé, že mladí lidé preferují pro svůj budoucí život uzavřít sňatek a žít v jednom manželství po celý život nezávisle na jejich věkové kategorii. Ve všech věkových kategoriích měla tato možnost nadpoloviční převahu. Druhým nejvíce preferovaným způsobem partnerského života napříč věkovými kategoriemi je soužití s partnerem bez uzavřeného sňatku (kohabitace). Nejméně preferovanou volbou mezi všemi věkovými kategoriemi je život o samotě bez stálého partnera.

Tabulka č. 40 – Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na věku

	Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
18–20	3,0 %	33,3 %	54,5 %	9,1 %	100,0 %	66
21–24	4,1 %	25,8 %	60,8 %	9,3 %	100,0 %	97
25+	1,1 %	25,6 %	63,3 %	10,0 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,8 %	27,7 %	60,1 %	9,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,792 → statisticky nevýznamné

Hypotéza č. 7: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat v závislosti na pohlaví.

Ze sesbíraných dat vyplývá, že v závislosti na pohlaví se mezi mladými jedinci vyskytla drobná odlišnost ve volbě preferovaného budoucího partnerského soužití. Ačkoliv je jak u mužů, tak u žen nejvíce preferovaným způsobem žít v jednom manželství po celý život. Muži však tuto preferenci volili s rozdílem o 22 procentních bodů méně než ženy. Muži totiž rovněž preferují s rozdílem pouhé 3 procentní body, žít s partnerem bez uzavřeného sňatku. Je možné, že kdyby v mém výzkumném vzorku byli obsaženi ve větší míře muži, výsledek by se mohl mírně lišit.

Tabulka č. 41 – Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na pohlaví

	Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
Žena	1,0 %	23,8 %	65,3 %	9,8 %	100,0 %	193
Muž	8,3 %	40,0 %	43,3 %	8,3 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,8 %	27,7 %	60,1 %	9,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance $<,001 \rightarrow$ statisticky významné

Hypotéza č. 8: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat v závislosti na vzdělání.

Z tabulky níže je zřejmé, že vzdělání má určitý vliv na preferenci budoucí volby formy soužití. Vysokoškolsky vzdělaní lidé a jedinci se středoškolským vzděláním zakončeným maturitou v převážné míře volili možnost žít s partnerem v jednom manželství po celý život. Avšak jedinci se středoškolským vzděláním zakončeným výučním listem nejčastěji preferují možnost, žít s partnerem bez sňatku. K této možnosti soužití se přihlásilo 55 % respondentů.

Tento výsledek je pro mě poměrně neočekávaný, neboť podle doposud nastudované literatury, jsem očekávala, že lidé s nižším vzděláním budou spíše preferovat soužití bez uzavřeného sňatku. Podle dat o sňatečnosti mezi lety 2001-2019 evidovanými ČSÚ vyplývá, že „zastoupení snoubenců se základním vzděláním a se středním vzděláním bez maturity se postupně snižovalo, naopak se zvyšovalo zastoupení snoubenců s dokončeným vysokoškolským vzděláním.“ [ČSÚ, 2020] Zároveň dle Hamplové bylo podle vývoje západoevropských zemí v 60. a 70. letech a šíření kohabitace do společnosti od vysokoškolsky vzdělaných jedinců očekávané, že budou mít k nesezdaným soužitím

liberálnější postoj, což se nepotvrdilo ani v jednom z provedených výzkumů. [Hamplová 2000: 69]

Tabulka č. 42 – Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na vzdělání

	Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
Základní	6,7 %	20,0 %	60,0 %	13,3 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	10,0 %	55,0 %	30,0 %	5,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	1,1 %	31,9 %	54,9 %	12,1 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	2,4 %	21,3 %	68,5 %	7,9 %	100,0 %	127
Celkový součet	2,8 %	27,7 %	60,1 %	9,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,016 → statisticky významné

Hypotéza č. 9: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat podle rodiny původu respondenta.

Ze získaných dat v rámci tohoto výzkumu na první nevyplývají výraznější rozdíly v preferenci uzavření sňatku dle rodiny původu. Respondenti z úplných, neúplných či rekonstruovaných rodin shodně volili nejčastěji jako preferenci budoucího soužití možnost, žít v jednom manželství po celý život. Ovšem ze sesbíraných odpovědí je možné usoudit, že respondenti z úplných rodin chtějí vstupovat do manželství nejvíce. Dále pak jsou s rozdílem 10 procentních bodů lidé z rekonstruovaných rodin. Zajímavé zjištění je u preference způsobu soužití s partnerem bez uzavření sňatku, kdy je u jedinců z úplných rodin preference této formy soužití nižší o více jak 20 procentních bodů v porovnání s jedinci z neúplných a rekonstruovaných rodin.

Tabulka č. 43 – Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na rodině původu

	Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	2,8 %	22,3 %	64,8 %	10,1 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	2,5 %	40,0 %	47,5 %	10,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	2,9 %	41,2 %	50,0 %	5,9 %	100,0 %	34
Celkový součet	2,8 %	27,7 %	60,1 %	9,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,167 → statisticky nevýznamné

Hypotéza č. 10: Preference budoucí formy soužití s partnerem se budou diferencovat podle vztahu rodičů respondentů.

Při pohledu na sesbíraná data nebyl příliš viditelný rozdíl vlivu vztahu rodičů na budoucí preference partnerského života respondentů. Avšak při pohledu na dané preference podle pohlaví bylo zjištěno, že ženy převážně konfliktní vztah rodičů v jejich preferenci neovlivnil a přes 57 % z nich by stále chtělo žít s partnerem v jednom manželství. Stejnou preferenci měly i ženy jejichž rodiče měli převážně bezproblémový vztah, jejich procentuální podíl činil 69 %. Naopak u mužů je viditelný rozdíl vlivu vztahu rodičů na jejich preferenci v partnerském životě. 64 % mužů, jejichž rodiče měli převážně konfliktní vztah preferují žít s partnerem bez uzavření sňatku. Zatímco muži s rodiči, kteří měli spíše bezproblémový vztah preferují rovněž žít v jednom manželství po celý život, jejich procentuální podíl činil 57 %.

Tabulka č. 44 – Vliv vztahu rodičů na budoucí preferenci soužití v partnerském životě dle pohlaví

		Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
Žena	Převážně bezproblémový	0,8 %	20,5 %	69,3 %	9,4 %	100,0 %	127
	Převážně konfliktní	1,5 %	30,3 %	57,6 %	10,6 %	100,0 %	66
Muž	Převážně bezproblémový	5,7 %	22,9 %	57,1 %	14,3 %	100,0 %	35
	Převážně konfliktní	12,0 %	64,0 %	24,0 %	0,0 %	100,0 %	25
Celkový součet		5,7 %	22,9 %	57,1 %	14,3 %	100,0 %	253

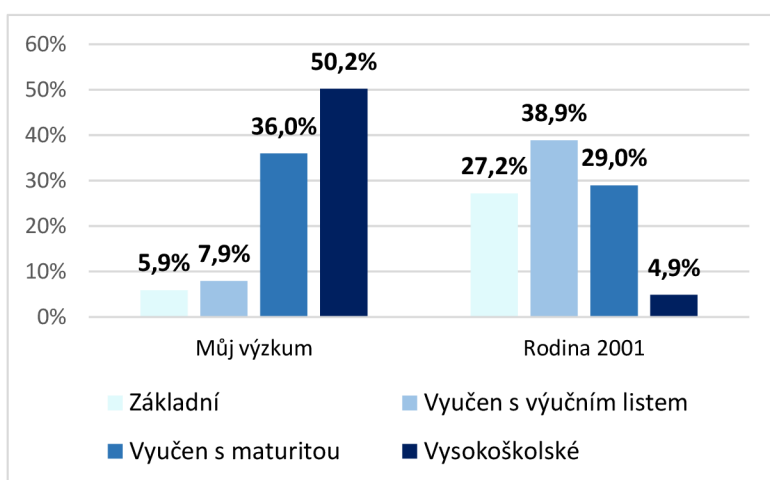
Chi-kvadrát signifikance ,006 → statisticky významné

4.2 Porovnání vlastních výsledků s výzkumem VUPSV – Rodina 2001

Výzkum *Rodina 2001* provedený VUPSV zkoumal mimo jiné kategorie i postoje lidí k: rodině, manželství, nesezdanému soužití a hodnotám rodiny, což jsou témata zahrnutá do této práce. Zapojení do výzkumu *Rodina 2001* nebylo omezeno věkem. Z již řečeného je zřejmé, že pro porovnání výzkumů musela být získaná data přizpůsobena pro jejich lepší a přesnější porovnání omezením věkové hranice od 18 do 29 let. Rovněž byla z takto upravených dat vyřazena možnost odpovědi nevím a bez odpovědi. Pro interpretaci výsledků je důležité zmínit, že jejich výzkumný vzorek je z hlediska pohlaví odlišný. Ve výzkumu *Rodina 2001* bylo 51 % mužů a 49 % žen, což je v rámci této věkové

kategorie možné považovat za reprezentativní. Rovněž byl odlišný i z hlediska vzdělanostní struktury, což mohlo být způsobeno následujícími faktory. Lidé z mého blízkého okolí jsou často také vysokoškoláci. Dále je možné, že za uplynulých 20 let významně narostl podíl vysokoškolsky studujících/vzdělaných lidí. Posledním faktorem, který mohl mít vliv, je zahrnutí do výše vzdělání v rámci vlastního výzkumu i aktuálně studující jedince, kteří však nemusí v plném počtu studium dokončit. Pro přehlednost jsou vždy porovnány nejvíce početně volené možnosti odpovědi v rámci vlastního výzkumu s jejich výzkumem.

Graf č. 15 - Skladba výzkumného vzorku dle vzdělání

Míra souhlasu respondentů s danými výroky

Z výzkumu *Rodina 2001* je vybráno několik výroků, které se týkají manželství a rozvodů. Z nich je vytvořena baterie otázek. Při srovnání vlastních odpovědí s těmi z výzkumu *Rodina 2001* byly zjištěny spíše nepatrné odlišnosti, a to zejména ve vyhraněnosti odpovědí na škále souhlasu či nesouhlasu. S výrokem špatné manželství je lepší, než žádné manželství určitě nesouhlasilo o 10 procentních bodů méně respondentů z výzkumu *Rodina 2001*. Rozdíl se vyskytl i v míře souhlasu se situací, kdy spolu dva lidé žijí bez plánovaného sňatku. Zde projevili respondenti z výzkumu *Rodina 2001* zhruba o 20 procentních bodů menší míru souhlasu než mladí lidé z vlastního výzkumu. S názorem na rovnost výchovy dítěte jedním rodičem a oběma rodiči respondenti z obou výzkumů shodně spíše souhlasili, avšak respondenti ve výzkumu *Rodina 2001* projevili s tímto tvrzením menší míru souhlasu o zhruba 12 procentních bodů. Odlišnost se vyskytla i u výroku, který tvrdí, že pokud mají manželé děti, měli by spolu zůstat. Respondenti z vlastního výzkumu s tímto tvrzením nesouhlasili více. Největší rozdíl

v odpovědích byl u tvrzení, že rozvod je jediným správným řešením situace, kdy pár není schopen řešit své manželské problémy. Zde téměř 40 % respondentů z vlastního výzkumu s tímto tvrzením spíše nesouhlasilo, zatímco ve výzkumu *Rodina 2001* s tímto tvrzením spíše souhlasilo skoro 43 % respondentů.

Tabulka č. 45 - Míra souhlasu s výrokem

Je v pořádku, když lidé žijí spolu, aniž by plánovali sňatek						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	62,5 %	26,9 %	8,7 %	2,0 %	100,0 %	253
Rodina 2001	34,4 %	43,6 %	16,9 %	4,6 %	100,0 %	324

Tabulka č. 46 - Míra souhlasu s výrokem

Špatné manželství je lepší než žádné						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	1,2 %	3,2 %	25,3 %	70,4 %	100,0 %	253
Rodina 2001	4,0 %	5,2 %	29,4 %	60,7 %	100,0 %	324

Tabulka č. 47 - Míra souhlasu s výrokem

Rozvod je jediným správným řešením, když pár není schopen řešit problémy						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	15,8 %	25,3 %	39,9 %	19,0 %	100,0 %	253
Rodina 2001	23,3 %	42,9 %	27,6 %	6,1 %	100,0 %	326

Tabulka č. 48 - Míra souhlasu s výrokem

Dítě může vychovávat stejně dobře jeden z rodičů						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	31,2 %	50,2 %	14,2 %	4,3 %	100,0 %	253
Rodina 2001	19,0 %	38,3 %	30,7 %	11,0 %	100,0 %	323

Tabulka č. 49 - Míra souhlasu s opatřením

Výchova k manželství a rodičovství						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	35,6 %	45,8 %	14,6 %	4,0 %	100,0 %	253
Rodina 2001	31,7 %	55,7 %	10,9 %	1,3 %	100,0 %	229

Tabulka č. 50 - Míra souhlasu s opatřením

Omezení rozvodu s nezletilými dětmi						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253
Rodina 2001	8,7 %	25,7 %	42,2 %	23,0 %	100,0 %	229

Tabulka č. 51 - Míra souhlasu s opatřením

Pozornost negativním důsledkům rozvodu v médiích						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253
Rodina 2001	20,4 %	53,0 %	22,6 %	3,5 %	100,0 %	229

Preference soužití do budoucna dle respondentů

Při porovnání vlastních sesbíraných dat s daty z již provedeného výzkumu *Rodina 2001* je zřejmé, že i po více jak 20 letech se mezi mladými jedinci nemění jejich preference partnerského života. Ani nejméně preferovaná volba mezi mladými jedinci se nikterak po těchto dvou desetiletích nezměnila. Nejméně mladí jedinci preferovali a stále preferují žít bez stálého partnera.

Tabulka č. 52 – Preference budoucího způsobu partnerského života

Nejlepší životní situace						
	Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	2,8 %	27,7 %	60,1 %	9,5 %	100,0 %	253
Rodina 2001	5,0 %	22,5 %	56,5 %	16,0 %	100,0 %	324

Opatření vůči rozvodovosti dle respondentů

V oblasti opatření vůči rozvodovosti byly mezi respondenty nyní a před 20 lety sledovány určité rozdíly. Se zvýšením pozornosti výchově k manželství a rodičovství věnované ve školách respondenti před 20 lety vyjádřili větší míru souhlasu o 10 procentních bodů. Dále pak respondenti z výzkumu Rodina 2001 vyjádřili větší míru souhlasu se zásadním omezením možnosti rozvodu manželům s nezletilými dětmi, než mladí lidé v dnešní době. Větší míru souhlasu se zvýšením pozornosti věnované rozvodům v tisku projevili o více jak 15 procentních bodů respondenti před 20 lety. Se zlepšením poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci souhlasí o 20 procentních bodů více respondenti z vlastního výzkumu. Rozdíl může být způsobený vyšší přijatelností ve společnosti s vyhledáváním klinické pomoci.

Tabulka č. 53 – Opatření vůči rozvodovosti dle respondentů

Opatření vůči rozvodům	Počet odpovědí	Počet odpovědí v %	Rodina 2001	Rodina 2001 v %
Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu	253	100,0 %	229	100,0 %
Určitě souhlasím	7	2,8 %	24	10,5 %
Spíše souhlasím	33	13,0 %	55	24,0 %
Spíše nesouhlasím	109	43,1 %	102	44,5 %
Určitě nesouhlasím	104	41,1 %	48	21,0 %
Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství	253	100,0 %	229	100,0 %
Určitě souhlasím	90	35,6 %	73	31,9 %
Spíše souhlasím	116	45,8 %	128	55,9 %
Spíše nesouhlasím	37	14,6 %	25	10,9 %
Určitě nesouhlasím	10	4,0 %	3	1,3 %
Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi	253	100,0 %	229	100,0 %
Určitě souhlasím	7	2,8 %	20	8,7 %
Spíše souhlasím	27	10,7 %	59	25,7 %
Spíše nesouhlasím	89	35,2 %	102	44,5 %
Určitě nesouhlasím	130	51,4 %	47	20,5 %
Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům	253	100,0 %	229	100,0 %
Určitě souhlasím	41	16,2 %	47	20,5 %
Spíše souhlasím	95	37,5 %	122	53,3 %
Spíše nesouhlasím	84	33,2 %	52	22,7 %
Určitě nesouhlasím	33	13,0 %	8	3,5 %
Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci	253	100,0 %	229	100,0 %
Určitě souhlasím	173	68,4 %	86	37,6 %
Spíše souhlasím	67	26,5 %	120	52,4 %
Spíše nesouhlasím	11	4,3 %	21	9,2 %
Určitě nesouhlasím	2	0,8 %	2	0,9 %

5 Závěr

Bakalářská práce je zaměřena na téma Rozvodu z perspektivy mladých lidí. V rámci této práce je podrobněji rozebrán a popsán fenomén rozvodu, který se v naší společnosti vyskytuje poměrně hojně. S tímto jevem se úzce pojí manželství a potažmo i rodina, neboť bez uzavření manželství nemůže k samotnému rozvodu ani dojít. Rodina sem je zařazena zejména kvůli jejím typům (úplná, neúplná, rekonstruovaná), které se mohou skrze proces rozvodu nebo rozpadu partnerství změnit, a jak tato změna může ovlivnit jedince v preferenci budoucího partnerského soužití. Cílem práce je zjistit postoj mladých lidí starších 18 let k rozvodům. Během psaní práce vyplynul i další cíl, a to zjištění budoucí preference partnerského soužití u mladých lidí. Dané cíle jsou zkoumány z hlediska pěti nezávisle proměnných: věku, pohlaví, vzdělání, rodiny původu a vztahu rodičů respondentů.

Pro toto šetření jsou stanoveny dvě hlavní výzkumné otázky, podle kterých jsou koncipovány i další otázky mající za úkol od respondentů zjistit – jejich postoj, pohled, názor a očekávání k rozvodům a budoucímu partnerskému životu. Dané otázky byly nejdříve rozvedeny do hypotéz, které se diferencovaly na základě nezávisle proměnných. V převážné většině se neprojevíly statisticky významné rozdíly mezi podkategoriemi zvolených nezávisle proměnných. Toto může být způsobeno, jednak nižším rozsahem vzorku a případně i charakterem výběru respondentů převážně pomocí metody sněhové koule. Realizování tohoto výzkumu ve větším měřítku by mohlo přinést daleko zajímavější a obsáhlejší výsledky. Rovněž by mohlo být zajímavé zapojit do výzkumu rodiče mladých dospělých (případě i prarodiče) a tím provést mezigenerační srovnání. Takovéto šetření by bylo časově i organizačně mnohem náročnější, proto jsem nejen z těchto důvodů, ale i kvůli rozsahu práce, provedla pouze šetření menšího rozsahu. Přínosné by jistě mohlo být také provést podobný výzkum v rámci následujících generací, zdali by takovéto šetření prokázalo v totožných oblastech změny v postojích mladých lidí či by stále přetrvávaly beze změny ty dosavadní. Navíc byly už v minulosti provedeny výzkumy na obdobné téma, tudíž by bylo v budoucnu možné srovnat větší množství generací.

Do kvantitativního šetření se zapojilo vyplněním dotazníku celkem 253 respondentů. Prostřednictvím několika samostatných otázek a baterií otázek byly určeny postoje mladých lidí k rozvodům. Z výše demonstrovaných dat je možné usoudit, že

mladí jedinci starší 18 let jsou k rozvodům poměrně otevření a obecně je nevnímají jako zarážející a nevšední jevy. Postoj k rozvodům byl hodnocen dle diferenciaci s nezávislými proměnnými. Nejvýraznější rozdíly byly spatřeny u výše vzdělání respondentů. Ze sesbíraných dat vyplynulo, že s nižším vzděláním respondenta roste míra souhlasu s rozvody. Drobný rozdíl se vyskytl i u diferenciaci postojů v závislosti na pohlaví, kde se z dat ukázalo, že ženy mají mírně otevřenější postoj k rozvodům než muži. Nejmenší rozdíly byly mezi věkovými kategoriemi, kde mají respondenti ve věku 18-20 let konzervativnější pohled na udržení vztahu s ohledem na přítomnost dítěte. Ovšem to může být způsobeno tím, že věkovým zařazením se stále více přibližují dětské kategorizaci než k dospělým.

Za pozitivní zjištění tohoto výzkumu považuji skutečnost, že manželství, a nejlépe jedno trvající celý život, stále pro většinu mladých lidí představuje nejideálnější formu partnerského soužití bez ohledu na jejich věkovou kategorii, pohlaví, vzdělání, rodinu původu a vztah rodičů. Taktéž se respondenti shodli, že nejméně preferovanou volbou je možnost žít sám(a) bez stálého partnera. Vliv vztahu rodičů na volbu budoucí preference soužití v partnerském životě se zprvu nezdál být tak významným. Při pohledu na tento vliv v závislosti s pohlavím se zjistilo, že ženy neovlivnil ani převážně kladný, ani převážně konfliktní vztah jejich rodičů ve volbě budoucí formy partnerského života. Zatímco u mužů byl zjištěný výraznější vliv převážně konfliktního vztahu rodičů na jejich preferenci, kdy došlo k její změně na soužití s partnerem bez uzavřeného sňatku. (kohabitaci).

Taktéž je v práci provedeno porovnání mnou sesbíraných dat s daty z výzkumu *Rodina 2001* provedeným prostřednictvím VUPSV, ze kterého jsou použity pouze některé otázky. Jelikož jsem z výzkumu *Rodina 2001* použila shodné otázky do výzkumu vlastního, rozhodla jsem se sesbírané výsledky porovnat s daty sesbíranými o více jak 20 let později. Jednotlivé odpovědi jsou rozebrány v práci výše. Za zajímavé zjištění v oblasti opatření vůči rozvodovosti považuji rozdíl v odpovědích u zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci. Zde se projevil rozdíl v souhlasu o více jak 20 procentních bodů u respondentů z vlastního výzkumu. Tento rozdíl může být způsoben tím, že během uplynulých 20 let se stalo pro společnost přijatelnější vyhledávat klinickou pomoc či terapie v případech, kdy si nedokážou oni sami pomoci.

Díky této práci jsem mohla více prozkoumat fenomén rozvodovosti a pohled mladých lidí na něj. Své názory jsem mohla porovnat se získanými výsledky s lidmi z velmi blízké věkové kategorie a musím konstatovat, že získané výsledky mě v některých svých závěrech překvapily. Například zmíněný vliv konfliktního vztahu rodičů na preferenci budoucí formy soužití u mužů. Při ohlédnutí se za psáním bakalářské práce, bych některé věci pozměnila či udělala jinak. Rovněž by bylo vhodné při dalším bádání zkonstruovat a zahrnout do výzkumného šetření více reprezentativní vzorek. Zvláště bych však provedla změny v tvorbě dotazníku a v něm obsažených otázkách. Zjistila jsem, že některé otázky nemusely být položeny v šetření vůbec. Jiné by mohly být naopak lépe a konkrétněji formulované např. otázka číslo 11 a 15. U některých otázek bych zařadila i jiné varianty odpovědí, protože pro některé respondenty bylo komplikovanější zařadit se pouze do jedné z nabízených kategorií. Téma práce je jistě možné zkoumat z dalších různých pohledů a aspektů a jsem si vědoma, že nezahrnuje všechny dimenze. I tak je v práci vynaloženo značné úsilí postihnout řešené téma v uceleném obraze v rozsahu platném pro bakalářskou práci Tato práce může sloužit jako podklad dalším, a rozsáhlejším bádáním.

6 Seznam zdrojů

Český sociálně vědní datový archiv (ČSDA) [online]. *Rodina 2001*. [cit. 2023-01-08].

Dostupné z: <http://nesstar.soc.cas.cz/webview/>

Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. *Obyvatelstvo, rodiny, domácnosti* [cit. 2023-01-

31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/1-obyvateľstvo-rodiny-domacnosti-xaq1r17hda>

Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. *Sčítání lidu 2021* [cit. 2023-03-28]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/scitani2021/vekova-struktura>

Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. *Sňatky a rozvody*. [cit. 2023-01-10]. Dostupné z

<https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/snatky-a-rozvody#top>

Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. *Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019* [cit.

2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/uhrnna-rozvodovost-v-letech-1950-2019>

Český statistický úřad (ČSÚ) [online]. *Vývoj sňatečnosti v České republice - 2001-2019*.

[cit. 2023-04-01]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-snatecnosti-v-ceske-republice-2019>

DUDOVÁ, R., HASTRMANOVÁ, Š., 2007. *Otcové, matky a porozvodová péče o děti*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.

FIALOVÁ, Z. 2010. Český rozhlas [online]. *Svatba jako přechodový rituál*. [cit. 2023-

01-15] Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/svatba-jako-prechodovy-ritual-6651513>

FIŠEROVÁ Z. 2018. Sociologická encyklopedie. [online]. *Rodina* [cit. 2023-01-15]

Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rodina>

FUČÍK, P. 2020. „Trends in Divorce Acceptance and Its Correlates across European Countries.“ *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 56 (6): 863–895. [online].

[cit. 2023-01-22] Dostupné z: <https://esreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2020/06/06.pdf>

FUČÍK, P., 2013. *Rozvod a změny reprodukčních strategií*. Brno: Masarykova univerzita.

GJURIČOVÁ, Š., KUBIČKA, J. 2003. *Rodinná terapie. Systematické a narativní přístupy*. Praha: Grada Publishing.

- HAMPLOVÁ, D. 2000. „Postoje k manželství a rodičovství.“ Str. 67–98 in L. Fialová a kol. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Hamplová, D. (ed.), J. Chaloupková, E. Soukupová, P. Sunega, K. Zeman. 2007. *Děti na psí knížku? Mimomanželská plodnost v ČR*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- HÄRKÖNEN J., 2017. „Divorce – Trends, Patterns, Causes, and Consequences“ Pp. 302-322 in *The Wiley Blackwell companion to the sociology of families*. Chichester, West Sussex: Wiley Blackwell.
- HASMANOVÁ MARHÁNKOVÁ, J., KREIDL, M., 2012. *Proměny partnerství, Životní dráhy a partnerství v české společnosti*. Praha: Slon.
- HASTRMANOVÁ, Š., 2007. „Pohled expertů – co říkají advokáti, soudci a soudní znalci o problematice porozvodového rodičovství“ Pp. 87-98 in Dudová, Radka, Šárka Hastrmanová (eds.). *Otcové, matky a porozvodová péče o děti*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:7. Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- HAVLÍK, R., KOŤA, J., 2002. *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál.
- HRUŠÁKOVÁ, M. 2002. *Grounds for Divorce and Maintenance between Former Spouses: Czech Republic*. [online]. [cit. 06.01. 2023] Dostupné z: <http://ceflonline.net/wp-content/uploads/Czech-Divorce.pdf>
- CHALOUPKOVÁ, J., P., ŠALAMONOUVÁ., 2004. *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.
- JANDOUREK, J., 2007. *Sociologický slovník*. Praha: Portál.
- JANDOUREK, J. 2009. Úvod do sociologie. Praha: Portál.
- JEDLIČKA, R., 2004. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Praha: Themis.
- MARCUS, S. 2009. *Genealogie manželství*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 45(4), 671-706. [online]. [cit. 2023-01-22] Dostupné z: <https://esreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2009/04/03.pdf>
- MATOUŠEK, O., 2003. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství.

- MATOUŠEK, O. 2015. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál.
- MONTOUSSÉ, M., RENOUIARD, G. 2005. *Přehled sociologie*. Praha: Portál.
- MORÁVKOVÁ, Š., 2005. *Vybrané charakteristiky faktických manželství v datech sčítání lidu 2001*. Demografie 47 (3).
- MOŽNÝ, I. 2002. *Sociologie rodiny*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- MOŽNÝ, I. 2004. *Česká rodina pozdní modernity: nová podoba starého partnera a rivala školy*. Pedagogika časopis, 54(4), [online]. [cit. 2023-02.-05.] Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/?p=1860>
- MOŽNÝ, I. 2006. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- PETRUSEK, M. a kol., 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum.
- PILER, P., 2010. *Divorce as a Phenomenon of Modernity: Theory and Research*. Edmund Press.
- REICHEL, J., 2004. *Kapitoly systematické sociologie*. Praha: Eurolex Bohemia.
- REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada Publishing a.s.
- SATIROVÁ, V., 1994. *Kniha o rodině*. Praha: Práh.
- Sociologický ústav Akademie věd ČR* [online]. Český sociálněvědní datový archiv (ČSDA) [cit. 2023-04-01]. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/oddeleni/ceskysocialnevedni-datovy-archiv>
- SKALOVÁ, J., 2015. *Rodina a manželství jako formální a neformální instituce* [online]. [cit.2023-02-06]. Dostupné z: https://www.hks.re/wiki/2015:rodina_a_manzelstvi_jako_formalni_a_neformalni_institute#fn_7
- ŠPAŇHELOVÁ, I., 2011 *Dítě a rozvod rodičů*. Praha: Grada Publishing a.s.
- TRÁVNÍČKOVÁ, M., KREIDL, M. 2021. *Slábne v ČR mezigenerační přenos rozvodu?* Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 57(5), 531-555. [online]. [cit. 2023-01-22] Dostupné z: <https://esreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2021/05/01.pdf>

TRÁVNÍČKOVÁ, M., KREIDL, M. 2023. *Stabilita koresidenčních partnerství po narození prvního dítěte: zesílil po roce 1989 „ochranný efekt manželství“?* Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 59(1), 3-30. [online]. [cit. 2023-03-01] Dostupné z: <https://sreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2023/01/01.pdf>

VISHER, E.B., 1979. *Stepfamilies: A Guide to Working With Stepparents and Stepchildren*. New York: Citadel Press.

VODÁKOVÁ, A. 2017. Sociologická encyklopedie. [online]. *Rozvod*. [cit. 2023-01-15] Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rozvod>

WOLFINGER, N. 2005. How Strong Is the Divorce Cycle? *In Understanding the Divorce Cycle: The Children of Divorce in their Own Marriages* (pp. 53-75). Cambridge: Cambridge University Press.

Zákony pro lidi. 2012. § 655 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – znění od 6. 1. 2023. [online]. Zákony pro lidi.cz [cit. 01-04-2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89#cast2>.

7 Seznam tabulek a grafů

Tabulky

1. Procento kohabitujících a se zkušeností kohabitace podle věku v různých výběrových šetřeních. Česká republika, 2002-2009.....	30
2. Věková kategorie a pohlaví respondentů.....	37
3. Rodina původu společně s rozvedenými rodinami a vychovávajícím rodičem.....	39
4. Respondenti a jejich vztah s otcem po rozvodu rodičů.....	40
5. Hodnocení vztahu rodičů.....	42
6. Míra souhlasu respondentů s výroky.....	43
7. Míra souhlasu respondentů.....	45
8. Míra souhlasu respondentů.....	46
9. Opatření vůči rozvodovosti dle respondentů.....	47
10. Míra souhlasu s výrokem.....	49
11. Míra souhlasu s výrokem.....	50
12. Míra souhlasu s opatřeními.....	50
13. Míra souhlasu s výrokem.....	51
14. Míra souhlasu s výrokem.....	51
15. Míra souhlasu s výrokem.....	51
16. Míra souhlasu s výrokem.....	51
17. Míra souhlasu s opatřením.....	52
18. Míra souhlasu s opatřením.....	52
19. Míra souhlasu s opatřením.....	52
20. Míra souhlasu s výrokem.....	54
21. Míra souhlasu s výrokem.....	54
22. Míra souhlasu s výrokem.....	54
23. Míra souhlasu s výrokem.....	55
24. Míra souhlasu s výrokem.....	55
25. Míra souhlasu s výrokem.....	55
26. Míra souhlasu s výrokem.....	56
27. Míra souhlasu s opatřením.....	56
28. Míra souhlasu s opatřením.....	56
29. Míra souhlasu s opatřením.....	57

30. Míra souhlasu s výrokem.....	58
31. Míra souhlasu s výrokem.....	58
32. Míra souhlasu s výrokem.....	58
33. Míra souhlasu s výrokem.....	59
34. Míra souhlasu s výrokem.....	60
35. Míra souhlasu s výrokem.....	60
36. Míra souhlasu s výrokem.....	60
37. Míra souhlasu s výrokem.....	60
38. Míra souhlasu s výrokem.....	61
39. Obava z rozvodu po uzavření sňatku.....	61
40. Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na věku.....	61
41. Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na pohlaví.....	62
42. Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na vzdělání.....	63
43. Preference budoucí formy soužití s partnerem v závislosti na rodině původu.....	63
44. Vliv vztahu rodičů na preferenci soužití v partnerském životě dle pohlaví.....	64
45. Míra souhlasu s výrokem.....	66
46. Míra souhlasu s výrokem.....	66
47. Míra souhlasu s výrokem.....	66
48. Míra souhlasu s výrokem.....	66
49. Míra souhlasu s opatřením.....	67
50. Míra souhlasu s opatřením.....	67
51. Míra souhlasu s opatřením.....	67
52. Preference budoucího způsobu partnerského života.....	67
53. Opatření vůči rozvodovosti dle respondentů.....	68

Grafy

1. Počet rozvodů v České republice 1918-2020.....	27
2. Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019.....	28
3. Pohlaví respondentů.....	35
4. Současná vztahová situace respondenta.....	35
5. Věková kategorie respondentů.....	37
6. Vzdělání respondentů.....	38
7. Rodina původu respondentů.....	39
8. Vztah respondentů po rozvodu rodičů s otcem.....	40
9. Hodnocení vztahu respondentů s novým partnerem rodiče.....	41
10. Hodnocení vztahu rodičů respondentů.....	41
11. Péče o dítě po rozvodu.....	44
12. Preference soužití do budoucna dle respondentů.....	44
13. Obava respondentů ohledně rozvodu v budoucnu.....	48
14. Četnost rozvodů dnes pohledem respondentů.....	48
15. Skladba výzkumného vzorku dle vzdělání.....	65

8 Seznam příloh

Příloha č. 1 – Dotazník

DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Adéla Švorcová a studuji na Univerzitě Hradec Králové sociologii. Tento dotazník slouží jako podklad pro moji bakalářskou práci s názvem „Rozvodovost z perspektivy mladých lidí“, která má za cíl zjistit, jaký mají mladí lidé pohled na rozvody a jejich preferenci budoucího partnerského soužití. Všechny otázky jsou uzavřeného typu, proto stačí vždy vybrat pouze jednu odpověď a označit ji zakroužkováním. Vyplnění dotazníku nezabere více jak 10 minut. Vaše odpovědi jsou zcela anonymní a získané výsledky slouží výhradně pro účely mé bakalářské práce. Děkuji Vám za Váš čas věnovaný k vyplnění tomuto dotazníku.

1. Kolik je Vám let?

- 18-20
- 21-24
- 25+

2. Jste žena nebo muž?

- Žena
- Muž

3. Uveďte aktuálně studované vzdělání? (V případě, že již nestudujete, uveďte nejvyšší dosažené vzdělání.)

- Základní
- Středoškolské zakončené výučním listem
- Středoškolské zakončené maturitou
- Vysokoškolské

4. Z jaké rodiny pocházíte? (Pokud se rodinný stav během vašeho života změnil, uveďte aktuální stav)

- Úplná rodina (matka, otec)
- Neúplná rodina (pouze matka či pouze otec)
- Žiji s jedním z rodičů a jejich novým partnerem/partnerkou

5. Pokud pocházíte z rozvedené rodiny, žijete s matkou nebo otcem?

- Matka
- Otec
- Střídavá péče
- Žiji v úplné rodině

6. Jak vnímáte vztah svých rodičů?

- Převážně bezproblémový
- Převážně konfliktní

7. Vztah s otcem po rozvodu? (V případě, že nemáte rozvedené rodiče přeskočte otázku)

- Kladný
- Spíše kladný
- Negativní
- Spíše negativní
- Neutrální
- Žádný

8. Pokud žijete v jedné domácnosti i s novým partnerem/partnerkou rodiče, jaký je Váš vztah s ní/ním? (v případě, že nemáte rozvedené rodiče přeskočte otázku)

- Kladný
- Spíše kladný
- Negativní
- Spíše negativní
- Neutrální
- Žádný

9. Myslíte si, že by po rozvodu mělo dítě zůstat v péči matky či spíše otce?

- Matka
- Otec
- Záleží na situaci a rodičích
- Střídavá péče

10. Do jaké míry souhlasíte s následujícími výroky? [VUPSV, Rodina 2001]

	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
Špatné manželství je lepší než žádné manželství.				
Je v pořádku, když lidé žijí spolu, aniž by plánovali sňatek.				
Dítě může vychovat stejně dobře jeden z rodičů jako oba společně.				
Jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat pohromadě, i když spolu nemohou vyjít.				
Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.				
Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.				

11. Kterou z následujících možností považujete pro svůj život za nejlepší bez ohledu na Vaši skutečnou situaci? [VUPSV, Rodina 2001]

- Žít sám(a) bez stálého partnera
- Žít s partnerem bez sňatku
- Žít v jednom manželství po celý život
- Žít v manželství, byť i opakovaném

12. Uveďte míru souhlasu s danými otázkami:

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Pocitujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?				
Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?				
Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup? (šetrnější, citlivější, chápavější apod.)				
Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?				

13. Do jaké míry souhlasíte s danými výroky?

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?				
Domníváte se naopak, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zapracovat?				
Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?				
Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako "prospěšný"?				
Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?				

14. Měla by být podle Vašeho názoru zavedena následující opatření na snížení rozvodovosti? [VUPSV, Rodina 2001]

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu				
Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství				
Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi				
Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlasu a televizi negativním důsledkům rozvodům				
Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci				

14. Máte v současné době vztah?

- Ano
- Ne

15. Obáváte se, že byste si museli někdy v budoucnu procesem rozvodu po uzavření sňatku sami projít?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

16. Máte pocit, že se rozvody manželů v dnešní době vyskytují častěji? (např. v porovnání s našimi rodiči, když byli ve stejném věku jako my nyní)

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne

Příloha č. 3 – Tabulky

Hypotéza č.1 – Přílohy

Tabulka č. 1 – Míra souhlasu s výrokem

Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18-20	21,2 %	50,0 %	25,8 %	3,0 %	100,0 %	66
21-24	13,4 %	53,6 %	24,7 %	8,2 %	100,0 %	97
25+	8,9 %	42,2 %	36,7 %	12,2 %	100,0 %	90
Celkový součet	13,8 %	48,6 %	29,2 %	8,3 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,062 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 2 – Míra souhlasu s výrokem

Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18-20	33,3 %	25,8 %	22,7 %	18,2 %	100,0 %	66
21-24	45,4 %	22,7 %	18,6 %	13,4 %	100,0 %	97
25+	38,9 %	27,8 %	16,7 %	16,7 %	100,0 %	90
Celkový součet	39,9 %	25,3 %	19,0 %	15,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,766 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 3 – Míra souhlasu s výrokem

Pocítujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18-20	4,5 %	12,1 %	45,5 %	37,9 %	100,0 %	66
21-24	1,0 %	13,4 %	35,1 %	50,5 %	100,0 %	97
25+	2,2 %	12,2 %	36,7 %	48,9 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,4 %	12,6 %	38,3 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,565 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 4 – Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18-20	50,0 %	47,0 %	1,5 %	1,5 %	100,0 %	66
21-24	56,7 %	28,9 %	12,4 %	2,1 %	100,0 %	97
25+	54,4 %	35,6 %	7,8 %	2,2 %	100,0 %	90
Celkový součet	54,2 %	36,0 %	7,9 %	2,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,130 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 5 – Míra souhlasu s výrokem

Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
18-20	6,1 %	37,9 %	39,4 %	16,7 %	100,0 %	66
21-24	6,2 %	32,0 %	39,2 %	22,7 %	100,0 %	97
25+	1,1 %	20,0 %	48,9 %	30,0 %	100,0 %	90
Celkový součet	4,3 %	29,2 %	42,7 %	23,7 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,060 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 6 - Míra souhlasu s výrokem

Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	4,5 %	9,1 %	53,0 %	33,3 %	100,0 %	66
21-24	1,0 %	7,2 %	43,3 %	48,5 %	100,0 %	97
25+	1,1 %	6,7 %	37,8 %	54,4 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,0 %	7,5 %	43,9 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,169 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 7 – Míra souhlasu s výrokem

Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	3,0 %	15,2 %	56,1 %	25,8 %	100,0 %	66
21-24	1,0 %	20,6 %	54,6 %	23,7 %	100,0 %	97
25+	4,4 %	12,2 %	60,0 %	23,3 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,8 %	16,2 %	56,9 %	24,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,619 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 8 – Míra souhlasu s výrokem

Domníváte se, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zpracovat?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	74,2 %	18,2 %	6,1 %	1,5 %	100,0 %	66
21-24	70,1 %	26,8 %	3,1 %	0,0 %	100,0 %	97
25+	65,6 %	31,1 %	3,3 %	0,0 %	100,0 %	90
Celkový součet	69,6 %	26,1 %	4,0 %	0,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,346 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 9 – Míra souhlasu s výrokem

Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	13,6 %	66,7 %	12,1 %	7,6 %	100,0 %	66
21-24	26,8 %	58,8 %	13,4 %	1,0 %	100,0 %	97
25+	15,6 %	60,0 %	16,7 %	7,8 %	100,0 %	90
Celkový součet	19,4 %	61,3 %	14,2 %	5,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,095 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 10 – Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako "prospěšný"?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	33,3 %	50,0 %	12,1 %	4,5 %	100,0 %	66
21-24	35,1 %	58,8 %	5,2 %	1,0 %	100,0 %	97
25+	28,9 %	60,0 %	8,9 %	2,2 %	100,0 %	90
Celkový součet	32,4 %	56,9 %	8,3 %	2,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,452 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 11 – Míra souhlasu s výrokiem

Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	4,5 %	9,1 %	53,0 %	33,3 %	100,0 %	66
21-24	1,0 %	7,2 %	43,3 %	48,5 %	100,0 %	97
25+	1,1 %	6,7 %	37,8 %	54,4 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,0 %	7,5 %	43,9 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,169 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 12 – Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	30,3 %	53,0 %	10,6 %	6,1 %	100,0 %	66
21-24	32,0 %	46,4 %	17,5 %	4,1 %	100,0 %	97
25+	43,3 %	40,0 %	14,4 %	2,2 %	100,0 %	90
Celkový součet	35,6 %	45,8 %	14,6 %	4,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,366 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 13 – Míra souhlasu s opatřením

Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	4,5 %	12,1 %	43,9 %	39,4 %	100,0 %	66
21-24	2,1 %	11,3 %	35,1 %	51,5 %	100,0 %	97
25+	2,2 %	8,9 %	28,9 %	60,0 %	100,0 %	90
Celkový součet	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,315 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 14 – Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlasu a televizi negativním důsledkům rozvodů						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	18,2 %	34,8 %	33,3 %	13,6 %	100,0 %	66
21-24	16,5 %	42,3 %	29,9 %	11,3 %	100,0 %	97
25+	14,4 %	34,4 %	36,7 %	14,4 %	100,0 %	90
Celkový součet	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,892 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 15 – Míra souhlasu s opatřením

Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	71,2 %	24,2 %	3,0 %	1,5 %	100,0 %	66
21-24	68,0 %	25,8 %	5,2 %	1,0 %	100,0 %	97
25+	66,7 %	28,9 %	4,4 %	0,0 %	100,0 %	90
Celkový součet	68,4 %	26,5 %	4,3 %	0,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,911 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 16 - Obava z rozvodu po uzavření sňatku

Obava z rozvodu po uzavření sňatku						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
18-20	12,1 %	31,8 %	45,5 %	10,6 %	100,0 %	66
21-24	12,4 %	34,0 %	41,2 %	12,4 %	100,0 %	97
25+	14,4 %	21,1 %	51,1 %	13,3 %	100,0 %	90
Celkový součet	13,0 %	28,9 %	45,8 %	12,3 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,621 → statisticky nevýznamné

Hypotéza č.2 – Přílohy

Tabulka č. 17 - Míra souhlasu s výrokiem

Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	12,4 %	50,8 %	30,6 %	6,2 %	100,0 %	193
Muž	18,3 %	41,7 %	25,0 %	15,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	13,8 %	48,6 %	29,2 %	8,3 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,083 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 18 - Míra souhlasu s výrokiem

Pocítujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	2,1 %	13,5 %	37,3 %	47,2 %	100,0 %	193
Muž	3,3 %	10,0 %	41,7 %	45,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,4 %	12,6 %	38,3 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,798 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 19 - Míra souhlasu s výrokiem

Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	58,5 %	32,1 %	7,3 %	2,1 %	100,0 %	193
Muž	40,0 %	48,3 %	10,0 %	1,7 %	100,0 %	60
Celkový součet	54,2 %	36,0 %	7,9 %	2,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,081 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 20 - Míra souhlasu s výrokiem

Když se seznamujete s novým člověkem a sdělí Vám, že pochází z rozvedené rodiny, máte k němu zpočátku jiný přístup?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	5,2 %	20,7 %	40,4 %	33,7 %	100,0 %	193
Muž	1,7 %	20,0 %	28,3 %	50,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	4,3 %	20,6 %	37,5 %	37,5 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,096 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 21 - Míra souhlasu s výrokiem

Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Žena	3,6 %	30,6 %	44,0 %	21,8 %	100,0 %	193
Muž	6,7 %	25,0 %	38,3 %	30,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	4,3 %	29,2 %	42,7 %	23,7 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,374 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 22 - Míra souhlasu s výroky

Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	2,6 %	13,5 %	60,1 %	23,8 %	100,0 %	193
Muž	3,3 %	25,0 %	46,7 %	25,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	2,8 %	16,2 %	56,9 %	24,1 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,150 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 23 - Míra souhlasu s výrokiem

Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	17,6 %	61,7 %	15,0 %	5,7 %	100,0 %	193
Muž	25,0 %	60,0 %	11,7 %	3,3 %	100,0 %	60
Celkový součet	19,4 %	61,3 %	14,2 %	5,1 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,538 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 24 - Míra souhlasu s výrokiem

Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako "prospěšný"?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	30,1 %	59,1 %	8,3 %	2,6 %	100,0 %	193
Muž	40,0 %	50,0 %	8,3 %	1,7 %	100,0 %	60
Celkový součet	32,4 %	56,9 %	8,3 %	2,4 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,527 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 25 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	13,0 %	38,9 %	34,2 %	14,0 %	100,0 %	193
Muž	26,7 %	33,3 %	30,0 %	10,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,090 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 26 - Míra souhlasu s opatřením

Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	71,0 %	24,9 %	3,6 %	0,5 %	100,0 %	193
Muž	60,0 %	31,7 %	6,7 %	1,7 %	100,0 %	60
Celkový součet	68,4 %	26,5 %	4,3 %	0,8 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,342 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 27 - Obava z rozvodu po uzavření sňatku

Obava z rozvodu po uzavření sňatku						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Žena	14,0 %	28,5 %	46,1 %	11,4 %	100,0 %	193
Muž	10,0 %	30,0 %	45,0 %	15,0 %	100,0 %	60
Celkový součet	13,0 %	28,9 %	45,8 %	12,3 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,779 → statisticky nevýznamné

Hypotéza č. 3 – Přílohy

Tabulka č. 28 – Míra souhlasu s výrokem

Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	26,7 %	33,3 %	33,3 %	6,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	10,0 %	45,0 %	35,0 %	10,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	15,4 %	47,3 %	29,7 %	7,7 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	11,8 %	52,0 %	27,6 %	8,7 %	100,0 %	127
Celkový součet	13,8 %	48,6 %	29,2 %	8,3 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,894 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 29 – Míra souhlasu s výrokiem

Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	33,3 %	13,3 %	26,7 %	26,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	20,0 %	40,0 %	5,0 %	35,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	40,7 %	26,4 %	17,6 %	15,4 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	43,3 %	23,6 %	21,3 %	11,8 %	100,0 %	127
Celkový součet	39,9 %	25,3 %	19,0 %	15,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,083 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 30 – Míra souhlasu s výrokiem

Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	60,0 %	33,3 %	0,0 %	6,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	50,0 %	25,0 %	20,0 %	5,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	53,8 %	42,9 %	3,3 %	0,0 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	54,3 %	33,1 %	10,2 %	2,4 %	100,0 %	127
Celkový součet	54,2 %	36,0 %	7,9 %	2,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,090 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 31 – Míra souhlasu s výrokiem

Pokud od někoho uslyšíte, že se chce někdo nechat rozvést je pro Vás tato informace zarážející?						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Základní	13,3 %	33,3 %	13,3 %	40,0 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	0,0 %	15,0 %	65,0 %	20,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	2,2 %	33,0 %	42,9 %	22,0 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	5,5 %	28,3 %	42,5 %	23,6 %	100,0 %	127
Celkový součet	4,3 %	29,2 %	42,7 %	23,7 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,114 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 32 - Míra souhlasu s výrokem

Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	40,0 %	33,3 %	13,3 %	13,3 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	35,0 %	40,0 %	15,0 %	10,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	14,3 %	67,0 %	12,1 %	6,6 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	18,1 %	63,8 %	15,7 %	2,4 %	100,0 %	127
Celkový součet	19,4 %	61,3 %	14,2 %	5,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,052 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 33 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	46,7 %	33,3 %	13,3 %	6,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	25,0 %	65,0 %	10,0 %	0,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	30,8 %	50,5 %	13,2 %	5,5 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	39,4 %	40,9 %	16,5 %	3,1 %	100,0 %	127
Celkový součet	35,6 %	45,8 %	14,6 %	4,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,529 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 34 - Míra souhlasu s opatřením

Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	80,0 %	13,3 %	0,0 %	6,7 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	50,0 %	45,0 %	5,0 %	0,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	65,9 %	30,8 %	3,3 %	0,0 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	71,7 %	22,0 %	5,5 %	0,8 %	100,0 %	127
Celkový součet	68,4 %	26,5 %	4,3 %	0,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,080 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 35 - Obava z rozvodu po uzavření sňatku

Obava z rozvodu po uzavření sňatku						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Základní	20,0 %	26,7 %	40,0 %	13,3 %	100,0 %	15
Středoškolské s výučním listem	5,0 %	25,0 %	50,0 %	20,0 %	100,0 %	20
Středoškolské s maturitou	14,3 %	27,5 %	45,1 %	13,2 %	100,0 %	91
Vysokoškolské	12,6 %	30,7 %	46,5 %	10,2 %	100,0 %	127
Celkový součet	13,0 %	28,9 %	45,8 %	12,3 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,930 → statisticky nevýznamné

Hypotéza č.4 – Přílohy

Tabulka č. 36 - Míra souhlasu s výrokem

Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	12,3 %	52,5 %	28,5 %	6,7 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	15,0 %	42,5 %	30,0 %	12,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	20,6 %	35,3 %	32,4 %	11,8 %	100,0 %	34
Celkový součet	13,8 %	48,6 %	29,2 %	8,3 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,467 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 37 - Míra souhlasu s výrokem

Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	12,8 %	25,7 %	41,9 %	19,6 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	20,0 %	25,0 %	42,5 %	12,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	26,5 %	23,5 %	26,5 %	23,5 %	100,0 %	34
Celkový součet	15,8 %	25,3 %	39,9 %	19,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,320 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 38 - Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte proces rozvodu jako náročný pro aktéry, kteří si ním procházejí?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	52,0 %	39,1 %	7,3 %	1,7 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	62,5 %	27,5 %	10,0 %	0,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	55,9 %	29,4 %	8,8 %	5,9 %	100,0 %	34
Celkový součet	54,2 %	36,0 %	7,9 %	2,0 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,397 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 39 - Míra souhlasu s výrokem

Spatřujete rozvod z pohledu partnerů, jejichž vztah má drobné nedostatky jako v pořádku?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	2,2 %	12,8 %	57,5 %	27,4 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	5,0 %	25,0 %	50,0 %	20,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	2,9 %	23,5 %	61,8 %	11,8 %	100,0 %	34
Celkový součet	2,8 %	16,2 %	56,9 %	24,1 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,180 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 40 - Míra souhlasu s výrokem

Domníváte se, že by bylo lepší, pokud mají partneři ve vztahu nějaké nedostatky na něm ještě zkusit zapracovat?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	72,6 %	24,0 %	3,4 %	0,0 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	60,0 %	35,0 %	5,0 %	0,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	64,7 %	26,5 %	5,9 %	2,9 %	100,0 %	34
Celkový součet	69,6 %	26,1 %	4,0 %	0,4 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,151 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 41 - Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako "prospěšný"?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	29,1 %	58,1 %	10,6 %	2,2 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	42,5 %	55,0 %	2,5 %	0,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	38,2 %	52,9 %	2,9 %	5,9 %	100,0 %	34
Celkový součet	32,4 %	56,9 %	8,3 %	2,4 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,169 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 42 - Míra souhlasu s výrokem

Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	1,7 %	7,8 %	48,6 %	41,9 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	0,0 %	7,5 %	30,0 %	62,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	5,9 %	5,9 %	35,3 %	52,9 %	100,0 %	34
Celkový součet	2,0 %	7,5 %	43,9 %	46,6 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,117 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 43 - Míra souhlasu s opatřením

Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	1,7 %	15,6 %	44,7 %	38,0 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	5,0 %	10,0 %	32,5 %	52,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	5,9 %	2,9 %	47,1 %	44,1 %	100,0 %	34
Celkový součet	2,8 %	13,0 %	43,1 %	41,1 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,143 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 44 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	36,9 %	46,9 %	13,4 %	2,8 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	40,0 %	35,0 %	15,0 %	10,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	23,5 %	52,9 %	20,6 %	2,9 %	100,0 %	34
Celkový součet	35,6 %	45,8 %	14,6 %	4,0 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,201 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 45 - Míra souhlasu s opatřením

Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	2,2 %	12,8 %	36,9 %	48,0 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	0,0 %	7,5 %	35,0 %	57,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	8,8 %	2,9 %	26,5 %	61,8 %	100,0 %	34
Celkový součet	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,084 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 46 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	16,2 %	38,0 %	33,0 %	12,8 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	25,0 %	32,5 %	30,0 %	12,5 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	5,9 %	41,2 %	38,2 %	14,7 %	100,0 %	34
Celkový součet	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,542 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 47 - Obava z rozvodu po uzavření sňatku

Obava z rozvodu po uzavření sňatku						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Úplná rodina	10,1 %	29,6 %	47,5 %	12,8 %	100,0 %	179
Neúplná rodina	17,5 %	27,5 %	45,0 %	10,0 %	100,0 %	40
Rekonstruovaná rodina	23,5 %	26,5 %	38,2 %	11,8 %	100,0 %	34
Celkový součet	13,0 %	28,9 %	45,8 %	12,3 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,470 → statisticky nevýznamné

Hypotéza č. 5 – Přílohy

Tabulka č. 48 - Míra souhlasu s výrokem

Jsou-li v rodině děti, měli by rodiče zůstat pohromadě, i když spolu nemohou vyjít.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	2,5 %	6,8 %	49,4 %	41,4 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	2,2 %	8,8 %	36,3 %	52,7 %	100,0 %	91
Celkový součet	2,4 %	7,5 %	44,7 %	45,5 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,237 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 49 - Míra souhlasu s výrokem

Při rozvodu je třeba velmi zvažovat jeho dopady na majetek a životní úroveň.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	14,2 %	48,8 %	30,9 %	6,2 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	13,2 %	48,4 %	26,4 %	12,1 %	100,0 %	91
Celkový součet	13,8 %	48,6 %	29,2 %	8,3 %	100,0 %	253

Chí-kvadrát signifikance ,407 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 50 - Míra souhlasu s výrokem

Rozvod je jediným správným řešením situace, když pár není schopen řešit své manželské problémy.						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	42,6 %	26,5 %	19,8 %	11,1 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	35,2 %	23,1 %	17,6 %	24,2 %	100,0 %	91
Celkový součet	39,9 %	25,3 %	19,0 %	15,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,057 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 51 - Míra souhlasu s výrokem

Pociťujete, že Vás rozvod v blízkém okolí ovlivnil natolik, že již třeba nemáte takový zájem uzavírat vlastní manželství?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	1,9 %	9,3 %	39,5 %	49,4 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	3,3 %	18,7 %	36,3 %	41,8 %	100,0 %	91
Celkový součet	2,37 %	12,7 %	38,3 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,139 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 52 - Míra souhlasu s výrokem

Pokud jsou manželé v dlouhodobém vztahu, který je nefunkční, měli by se uchýlit k rozvodu?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	16,7 %	62,3 %	14,8 %	6,2 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	24,2 %	59,3 %	13,2 %	3,3 %	100,0 %	91
Celkový součet	19,4 %	61,3 %	14,2 %	5,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,419 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 53 - Míra souhlasu s výrokem

Vnímáte rozvod z pohledu aktérů, kteří se nacházejí v nefunkčním vztahu jako "prospěšný"?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	31,5 %	58,0 %	9,3 %	1,2 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	34,1 %	54,9 %	6,6 %	4,4 %	100,0 %	91
Celkový součet	32,4 %	56,9 %	8,3 %	2,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,366 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 54 - Míra souhlasu s výrokem

Myslíte si, že pokud manželé mají děti měli by manželství udržet za každou cenu i na úkor jejich vlastního štěstí, negativních pocitů?						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	0,6 %	7,4 %	43,8 %	48,1 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	4,4 %	7,7 %	44,0 %	44,0 %	100,0 %	91
Celkový součet	2,0 %	7,5 %	43,9 %	46,6 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,218 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 55 - Míra souhlasu s opatřením

Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	1,9 %	14,8 %	41,4 %	42,0 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	4,4 %	9,9 %	46,2 %	39,6 %	100,0 %	91
Celkový součet	2,8 %	13,0 %	43,1 %	41,1 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,417 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 56 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované ve školách výchově k manželství a rodičovství						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	35,2 %	46,3 %	15,4 %	3,1 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	36,3 %	45,1 %	13,2 %	5,5 %	100,0 %	91
Celkový součet	35,6 %	45,8 %	14,6 %	4,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,778 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 57 - Míra souhlasu s opatřením

Zásadní omezení možnosti rozvodu manželství s nezletilými dětmi						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	2,5 %	12,3 %	35,8 %	49,4 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	3,3 %	7,7 %	34,1 %	54,9 %	100,0 %	91
Celkový součet	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,631 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 58 - Míra souhlasu s opatřením

Zvýšení pozornosti věnované v tisku rozhlase a televizi negativním důsledkům rozvodům						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	15,4 %	39,5 %	32,1 %	13,0 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	17,6 %	34,1 %	35,2 %	13,2 %	100,0 %	91
Celkový součet	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,851 → statisticky nevýznamné

Tabulka č. 59 - Míra souhlasu s opatřením

Zlepšení poradenské a jiné pomoci manželům v krizové situaci						
	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkový součet	Celkový počet
Převážně bezproblémový	66,0 %	29,0 %	4,3 %	0,6 %	100,0 %	162
Převážně konfliktní	72,5 %	22,0 %	4,4 %	1,1 %	100,0 %	91
Celkový součet	68,4 %	26,5 %	4,3 %	0,8 %	100,0 %	253

Chi-kvadrát signifikance ,655 → statisticky nevýznamné

Porovnání výzkumu s výzkumem *Rodina 2001* (VUPSV) – Přílohy

Tabulka č. 60 - Míra souhlasu s výrokem

Je v pořádku, když lidé žijí spolu, aniž by plánovali sňatek						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	62,5 %	26,9 %	8,7 %	2,0 %	100,0 %	253
Rodina 2001	34,4 %	43,6 %	16,9 %	4,6 %	100,0 %	324

Tabulka č. 61 - Míra souhlasu s výrokem

Jsou-li děti, rodiče pohromadě, i když spolu nemohou vyjít						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	2,4 %	7,5 %	44,7 %	45,5 %	100,0 %	253
Rodina 2001	3,1 %	19,3 %	41,4 %	35,6 %	100,0 %	324

Tabulka č. 62 - Míra souhlasu s výrokem

Špatné manželství je lepší než žádné						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	1,2 %	3,2 %	25,3 %	70,4 %	100,0 %	253
Rodina 2001	4,0 %	5,2 %	29,4 %	60,7 %	100,0 %	324

Tabulka č. 63 - Míra souhlasu s výrokem

Dítě může vychovávat stejně dobře jeden z rodičů						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Můj výzkum	31,2 %	50,2 %	14,2 %	4,3 %	100,0 %	253
Rodina 2001	19,0 %	38,3 %	30,7 %	11,0 %	100,0 %	323

Tabulka č. 64 - Míra souhlasu s výrokem

Při rozvodu je třeba zvažovat dopady na majetek a životní úroveň						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	13,8 %	48,6 %	29,2 %	8,3 %	100,0 %	253
Rodina 2001	14,1 %	48,2 %	29,4 %	7,7 %	100,0 %	324

Tabulka č. 65 - Preference soužití v partnerském životě

Nejlepší životní situace						
	Bez stálého partnera	S partnerem bez sňatku	Manželství po celý život	Manželství i opakované	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	2,8 %	27,7 %	60,1 %	9,5 %	100,0 %	253
Rodina 2001	4,9 %	22,4 %	56,1 %	16,0 %	100,0 %	324

Tabulka č. 66 - Míra souhlasu s opatřením

Zpřísnění zákonných podmínek rozvodu						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	2,8 %	13,0 %	43,1 %	41,1 %	100,0 %	253
Rodina 2001	10,5 %	24,0 %	44,5 %	21,0 %	100,0 %	324

Tabulka č. 67 - Míra souhlasu s opatřením

Omezení rozvodu s nezletilými dětmi						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	2,8 %	10,7 %	35,2 %	51,4 %	100,0 %	253
Rodina 2001	8,7 %	25,7 %	42,2 %	23,0 %	100,0 %	229

Tabulka č. 68 - Míra souhlasu s opatřením

Pozornost negativním důsledkům rozvodu v médiích						
	Určitě souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Určitě nesouhlasím	Celkový součet	Celkový počet
Vlastní výzkum	16,2 %	37,5 %	33,2 %	13,0 %	100,0 %	253
Rodina 2001	20,4 %	53,0 %	22,6 %	3,5 %	100,0 %	229